Novobydžovský

Ročník XII.
29. 10. 1985

Číslo 3

ZPRAVODAJ

Z obsahu třetího čísla: Novobydžovská TIBA ✦ Bratři Deylové ✦ Malíř A. Bělocvětov ✦ Nestor umění prostého srdce - V. Kudera - Křapík ✦ Sedmá část seriálu Zdeňka Smutného ✦ Den plný hudby a Kometa = jedenácté Bydžovské úsměvy Franty Řezníčka ✦ Matrika ✦ Informace

NAD VOLEBNÍM PROGRAMEM NF NOVÉHO BYDŽOVA

Jedním z úseků našeho veřejného, politického, státního i občanského života, který v současné době bilancujeme, jsou volební programy Národní fronty — jejich poslání, význam, plnění i konkrétní přínos k rozvoji socialistické společnosti. Nedílnou součástí tohoto bilancování, jeho výslednou částí, je příprava nových volebních programů na základě dokumentů Zásady pro vypracování volebních programů Národní fronty na volební období 1986—1990, který byl vypracován a schválen s potřebným předstihem. Proto jsme se vypravili na Městský národní výbor v Novém Bydžově a požádali o rozhovor místopředsedu Ladislava Motyčku.

Soudruhu místopředsedo, volební program NF města Nového Bydžova na léta 1981 až 1985 je významným politickým dokumentem. Můžete shrnout výsledky jeho plnění?

Náš národní výbor připravil stručný přehled o plnění VP NF a předložil k posouzení. Z akcí, zahrnutých do volebního programu, byly ukončeny: výstavba MDPM, sociální zařízení SOU, výkupna sběrných surovin, výstavba uhelny při ZŠ v Klicperově ulici, výstavba domu oděvů STYL, veřejné WC, nákupní středisko v Lužci nad Cidlinou. Některé akce ještě probíhají např. rekonstrukce kulturního zařízení ve Sloupně, rekonstrukce místních komunikací a chodníků, družstevní výstavba bytů v ulici U plovárny a Zábědově, modernizace bytového fondu, rekonstrukce zvláštní školy, dokončuje se sociální zařízení v ZŠ v Klicperově ulici, výstavba jeslí a pokračuje se v opravě kulturních zařízení, zatím v budově kina.

V ekonomické části volebního programu NF jsou úkoly, které nebyly splněny. Jaké jsou důvody nesplnění?

Nebyla realizována výstavba domu služeb, protože nebyla zabezpečena projekční připravenost, neuskutečnila se stavba smuteční síně, protože byl vypracován nový návrh na využití prostor Metličanského kostela, nepostavili jsme nákupní středisko Domácích potřeb, které chceme sloučit s domem potravin, nepostavili jsme školní kuchyň a jídelnu a pouze zkušební zařízení nahrazuje výstavbu čistící stanice. Některé z těchto akcí navrhujeme do dalšího volebního období.

Volební program byl v průběhu volebního období upřesněn a doplněn. Můžete uvést příklady akcí, které byly splněny po dodatečném zařazení?

Volební program NF byl přehodnocen v polovině období. Některé akce, o kterých jsme hovořili jako o nesplněných, jsme vypustili a doplnili těmito investičními akcemi Z: rekonstrukce sociálního zařízení v ZŠ v Klicperově ulici, prodloužení kanalizace ve Skochovicích, rekonstrukce ulic Na šarlejích a 28. října s chodníky. V investičních akcích jsme zařadili rekonstrukce chodníků ve městě, Smetanovu ulici a třídu Čs. armády. Dokončuje se Dukelská ulice.

Ve volebním programu NF města Nového Bydžova je i tato věta — Jaký bude každý z nás, takové bude naše město. Jak hodnotíte přístup občanů k plnění náročných úkolů volebního programu za léta 1981 až 1985?

Přístup občanů k plnění náročných úkolů volebního programu je značně rozdílný. Dobrá aktivita občanů se vytváří hlavně v občanských výborech a to hlavně z OV č. 1, 2, 5, 9, 11, 12, 13, 14, 19, 20, 22, 23 a 24. V těchto občanských výborech se i přes některé potíže daří úkoly plnit. Dobrý přístup k plnění úkolů měli rodiče ZŠ v Klicperově ulici při výstavbě sociálního zařízení. Odpracovali více jak 4000 brigádnických hodin a přispěli hlavní měrou k dokončení rekonstrukce. Chtěl bych se rodičům touto cestou i omluvit za neúplný komentář v televizním šotu v Aktualitách dne 10. září 1985. Vedle pracovníků drobné provozovny mělo být uvedeno i jejich záslužné dílo. Dobře se nám spolupracovalo při plnění volebního programu i se závody, provozy, JZD a školami. Závody kromě plnění úkolů hospodářského plánu se snaží všemožně pomáhat i našemu programu. Horší situace je v některých společenských organizacích NF. Některé stále nechápou, že volební program je i jejich programem a že bez jejich pomoci program nesplníme. Chybí vlastní iniciativa, nelze čekat, až nás někdo požádá o pomoc.

Jak hodnotíte, jako místopředseda MěNV, přístup a úsilí národního výboru k realizaci volebního programu NF našeho města?

Pokračování na str. 3

Z JEDNÁNÍ RADY MĚST NV

10. rada dne 30. 5. 1985
v z a l a n a v ě d o m í
a) zprávu o výsledku inventarizace za r. 1984 včetně návrhu na opatření
b) politicko organizační zabezpečení jarních směn NF
c) zprávu o úrovni kontrolní a řídící činnosti MěNV vůči organizacím, které řídí
d) zprávu o úrovni a účinnosti názorné agitace a propagace a využití místních rozhlasů
s c h v á l i l a
a) návrh systematizace aparátu MěNV v Novém Bydžově
b) návrh mimořádných odměn za výsledky práce v r. 1984

11. rada dne 20. 6. 1985
v z a l a n a v ě d o m í
a) zprávu VLK o kvalitě služeb, dodržování cen, plnění příkazů správního odboru MěNV a dodržování lhůt ve správním řízení
s c h v á l i l a
a) metodický pokyn ke zvýšení úrovně společenské zábavy, schválený radou Vč KNV
b) návrh plánu práce komisí MěNV na II. pololetí 1985
c) bytový pořadník na II. pol. 1985
z ř í d i l a
a) komisi IPCHO
b) dislokační komisi

12. rada dne 4. 7. 1985
v z a l a n a v ě d o m í
a) zprávu o připravenosti zimního stadiónu na sezónu 85/86
b) zprávu o kontrole plnění usnesení z předchozích rad MěNV
s c h v á l i l a
a) převody rodinných domků ve Sloupně a Novém Bydžově
u d ě l i l a
stříbrnou medaili řediteli PMV Sl. Čechlovskému k 55. narozeninám

13. rada dne 1. 8. 1985
v z a l a n a v ě d o m í
a) zhodnocení JPKVČ za 1. pololetí 1985
b) zprávu o plnění VP NF v ekonomicko sociální oblasti
s c h v á l i l a
a) rozbor plnění plánu a rozpočtu za 1. pololetí r. 1985
b) uvolnění částky 20.000 Kčs na vyhodnocení soutěže OV za rok 1984

14. rada dne 29. 8. 1985
v z a l a n a v ě d o m í
a) zprávu o připravenosti ZŠ na zahájení školního roku 1985/86
b) informaci předsedy JZD o přípravě a zajištění podzimních prací
c) uvolnění poslaneckého obvodu č. 43 MěNV Nový Bydžov
d) zprávy VLK o ochraně zemědělského půdního fondu, činnosti drobné provozovny a služeb MěNV, zajišťování čistoty a úpravy města
s c h v á l i l a
a) rozbor hospodaření TS za 1. pololetí 1985
b) politicko organizační zabezpečení 26. plenárního zasedání MěNV
u s t a v i l a
Danu Sůrovou do funkce matrikářky MěNV a tajemnice SPOZ

15. rada dne 12. 9. 1985
v z a l a n a v ě d o m í
a) zprávu o stavu a úrovni činnosti požárních sborů správního celku MěNV Nový Bydžov
b) zprávu o stavu ochrany státního, hospodářského a služebního tajemství v působnosti MěNV
s c h v á l i l a
a) harmonogram prací na výsadbě náměstí v roce 1985/87
b) převody rodinných domků čp. 145 v Lužci, čp. 16 ve Staré Skřeněři, čp. 217 v Lužci, čp. 251 v N. Bydžově, čp. 37 v Záběhově, čp. 22 v Nové Skřeněři a čp. 15 v Záběhově

Zpravodaj informuje

STÉ VÝROČÍ...

Oslavy 100. výročí založení požárního sboru obce Prasek byly zahájeny v pátek 23. srpna v jídelně JZD. Patronát nad celou akcí převzal MNV, MV NF v Prasku a JZD Rudá hvězda Králíky. Slavnostního zasedání se zúčastnili představitelé okresní správy PO, hosté z okolních obcí a v neposlední řadě zasloužilí členové, kterým byly předány pamětní medaile a čestná uznání. Hudební kroužek pod vedením s. Svatoně nám připomněl evergreeny našeho mládí. Přítomní si odnášeli nejen dobré dojmy, ale i upomínkový pohárek s požárnickým emblémem a iniciály výročí. Ve výtečné náladě se všichni rozcházeli až v pozdních nočních hodinách.

Druhý, sobotní den byl věnován V. sjezdu rodáků. Započal u památníku odhalenému paradesantní skupině Kirov, kam byly položeny květy rudých karafiátů. Obsáhlý projev na tomto místě přednesl s. Běrný. Dále pak následovala prohlídka ZŠ se zasvěceným výkladem s. ředitele Nováka, místního rekonstruovaného kostelíka, rozsáhlého JZD, kde nás provázel s. Beránek, požární zbrojnice, mateřské školy, pomníku padlých z 1. a 2. světové války. Pro účastníky, kteří měli potíže s chůzí, poskytlo bezplatně JZD Králíky autobus. Tím se mohli svést na metličanský hřbitov. Pietní vzpomínkou na zesnulé rodáky bylo ukončeno sobotní dopoledne. Odpolední program začal od 13. hodin v kulturním areálu „Peterka". Zde posluchači vyslechli uvítací projev k rodákům. V 15 hodin se na pódiu představila řízná Hradečenka. Bohatý sobotní program byl zakončen tradiční posvícenskou veselicí.

Závěr oslav byl odstartován v nedělním odpoledni. Všechny zájemce uvítalo rozlehlé fotbalové hřiště s ukázkami staré i nejnovější protipožární techniky. Samozřejmě, že nechyběly požárnické soutěže a útoky s vodou. V tvrdé časové konkurenci obsadili první místo mezi družstvy požárníci z Králík. Sváteční nedělní odpoledne příjemně zpestřili novobydžovští modeláři se svojí leteckou akrobacií. K slavnostní a spokojené náladě bezesporu přispělo dobré počasí pozdního léta během všech tří dnů.

Ukončení oslav provedl za požárníky s. Jareš a za MNV s. Špičák. Poté se všichni hosté rozcházeli s krásnými pocity, že prasečtí udělali pro budování obce mnoho dobré práce. Velmi bohatý program v nás zanechal nezapomenutelné okamžiky a obdiv k těm, kteří se na úspěchu oslav podíleli. Proto se budeme do Prasku rádi vracet.

Jaroslav Chlum

Návštěvníci novobydžovské pouti chválili výbornou práci brigádníků OV č. 11!

Pokračování ze str. 1.

Mám-li hodnotit náš přístup k realizaci programu, musím nejdříve připomenout slova uvedená výše, že úsilí MěNV se neobejde bez aktivní pomoci všech občanů. Ze strany MěNV a jeho zařízení jsou vytvářeny všechny podmínky pro úspěšné splnění volebního programu NF. Záleží na nás všech, občanech, závodech, provozech JZD i školách jak přistoupíme k vytvořeným podmínkám a vytvoříme společné dílo, které bude sloužit celému městu, každému z nás — občanu města Nového Bydžova.

Jak se připravuje město Nový Bydžov na sestavení volebního programu NF na léta 1986 až 1990?

Chceme, aby volební program na nové období dal především našim občanům odpověď na otázku, co se změní v příštím období v jejich životních podmínkách. Nebude toho málo. Připravujeme zahájení stavby domu služeb v prostorách za hotelem Lev, výstavbu požární zbrojnice, postavíme školní jídelnu a kuchyň poblíž ZŠ v ulici Karla IV, dokončíme modernizaci zvláštní školy, upravíme budovu bývalých jeslí na objekt pro denní pobyt důchodců, přestavíme Jiráskovo divadlo. Počítáme se zařazením výstavby tělocvičny SEŠ, víceúčelového zařízení TJ Jiskra, výstavbou zbrojnice požárníků v Lužci nad Cidlinou, rekonstrukcí kulturního zařízení v Lužci, dobudujeme veřejné osvětlení v Zachrašťanech, zahájíme opravy věže kostela sv. Vavřince a výstavbu čistící stanice odpadních vod. Volební program zahrnuje i projekční přípravu nákupního střediska a smuteční síně s využitím kostela v Metličanech.

Nebude zanedbatelný ani pocit občanů, že volební program NF bude reálný a splnitelný. Návrh a náměty poskytnou občanské výbory, společenské organizace NF, závody a JZD. Chceme, aby volební program NF na příští období byl naším společným dílem, společným reálným programem.

Všechny úkoly splní

Dobrá práce pracujících novobydžovské TIBY

Když před 14 lety byly v závodě TIBA Nový Bydžov instalovány nové sovětské automatické tkací stavy, vyskytlo se dost pochybovačů o kvalitě tohoto strojního zařízení. Čas však potvrdil, že na těchto strojích je možné vyrábět tkaniny ve vysoké jakosti při zvýšené produktivitě proti dřívějšímu strojnímu zařízení o 29 %. Výsledky, kterých dosahuje celý pracovní kolektiv, zejména za poslední období to potvrzují.

Závod se několik let řadí v soutěži kvality v rámci n. p. TIBA na přední místa a od roku 1983 již 4× získal prvé místo. Dobrá práce celého pracovního kolektivu byla oceněna za rok 1984 Standartou ředitele n. p. TIBA. Že výsledek nebyl náhodný potvrdilo obhájení této pocty i za I. pololetí 1985.

V našem závodě se nevěnuje zvýšená pozornost jen plnění hospodářských úkolů. Každoročně je vyhlašována závodová soutěž „Za oddělení krásnější" u příležitosti májových oslav. Tato soutěž navazuje na soutěž celopodnikovou, kdy hodnocení provádí podniková komise. V rámci této soutěže obsadil závod v roce 1984 prvé místo a v roce 1985 druhé.

Na těchto dobrých výsledcích mají zvýšený podíl kolektivy BSP, kterých na závodě pracuje 5. Členové těchto kolektivů se starají o čistotu a zlepšování pracovního prostředí. Na svých pracovištích má každý kolektiv nástěnku, kterou pravidelně obměňuje. Jednotlivé BSP pořádají pro své členy tematické zájezdy s cílem získat další zkušenosti pro svoji práci. Závěrem loňského roku se členové všech kolektivů zúčastnili zdařilé akce „Setkání BSP", které se konalo pod patronací MěKS v Novém Bydžově. Členové BSP dokázali, že dovedou nejen dobře pracovat, ale po práci se přátelsky pobavit.

Uvedené výsledky nebyly dosaženy bez problémů, které se při pracovním procesu zákonitě vyskytují. Zvýšenou iniciativou a za přispění většiny pracovníků se podařilo a dosud se daří úkoly zajišťovat rovnoměrně v jednotlivých dekádách.

Dobré plnění hospodářských výsledků v posledních letech se příznivě projevilo ve hmotné zainteresovanosti pracovníků. V porovnání s rokem 1975 došlo k nárůstu ∅ výdělků o Kčs 700,—. Růst ∅ výdělků byl vyšší u směnových pracovníků, kterým je vypláceno směnové zvýhodnění ve výši Kčs 250,— za měsíc a dále stabilizační odměna, vyplácená jednorázově. Výše této roční odměny je stanovena podle délky zaměstnání v závodě a to od Kčs 500,— — 2.000,—.

K naplňování všech daných úkolů v našem závodě plně využíváme socialistických soutěží jednotlivých provozů, kolektivů BSP a závazků jednotlivců, které jsou zaměřeny na předčasné splnění úkolů jednotlivých roků i celé pětiletky. Nejlepších výsledků v této soutěži dosahují tkadleny s. Vávrová, s. Matysová, s. Machačová. Na základě dobrého plnění celozávodního socialistického závazku za I. pololetí 1985 bylo na členské schůzi ROH rozhodnuto zpevnit závazek o 100 tis. Kčs v přínosech na zlepšené kvalitě vyráběného zboží a odpracovat o 200 hod. více při plnění volebního programu NF v Novém Bydžově.

Celý pracovní kolektiv závodu je odhodlán udělat vše pro dobré plnění úkolů roku 1985 a celé 7. pětiletky.

Za Bydžov krásnější — brigádníci a zahradníci Technických služeb

JUDr. FRANTIŠEK DEYL, zemřel 15. 7. 1985 ve věku 77 let

Fotografie k článku M. Provazníka na str. 6

Co se psalo v denním tisku o našem městě?

Články a informace v denním tisku, které se týkaly našeho města, přinesly zprávy ze všech oblastí společenského života Nového Bydžova. Ve 26. čísle Nového Hradecka neušel pozornosti čtenářů článek Voda nad zlato. Znehodnocování této životodárné tekutiny neušlo postihu. Mezi organizace, které zanedbaly své povinnosti a zaplatily pokuty, patří např. Vč. cukrovary Nový Bydžov a ZAZ Nový Bydžov. O pěti brigádách socialistické práce v závodě Tiba 09 informoval článek v Novém Hradecku 11. 6. 1985.

Tkadlena Marie Machačová obdržela čestný odznak vítěz socialistické soutěže, udělený vládou ČSSR a ÚRO a závod Tiba 09 standartu podnikového ředitele, to je stručný výtah z článku ve 29. čísle Nového Hradecka z 16. 7. 1985. Také další ocenění záslužné práce putovalo do Nového Bydžova — patřilo V. Drábkovi z provozu 24 Východočeských tiskáren. Podrobnosti přinesla Pochodeň 10. 9. 1985, č. 218.

Dobrou práci Českého svazu ochránců přírody v Novém Bydžově hodnotila zpráva v Novém Hradecku č. 37.

O kultuře v našem městě vycházejí informace v krajském i celostátním tisku. Pochodeň uveřejnila dne 20. 8. 1985 článek o výstavě Amatérská tvorba. Výstavě lidového umělce Václava Kudery Křapíka věnovala pozornost Pochodeň v č. 215 z 12. 9. Také Nové Hradecko otisklo článek Malá výstava velkého umění k 90. výročí V. Kudery Křapíka, dne 24. 9. 1985. Městské muzeum vydalo pozoruhodnou publikaci Petr Brandl a východní Čechy. Článek o tom byl otištěn v Pochodni 23. 8. a v Novém Hradecku 3. 9. t. r.

Čs. spartakiáda měla premiéru v našem okrese právě v Novém Bydžově. Článek o této události přineslo Nové Hradecko v č. 22 a Pochodeň dne 21. 6. Úspěšnou cestu bydžovské fotbalové jedenáctky k titulu v krajské soutěži - skupina A a postupu bilancoval článek v Pochodni dne 7. 8. 1985. V červnové Pochodni jste se mohli dočíst o tenisovém turnaji, 28. 6. v článku s názvem Opět atraktivní tenis a 17. 6. v kurzivě Antonín Panenka do Nového Bydžova.

(jm)

BŘEZNO = PŘÁTELSTVÍ

Koncem září se uskutečnil pracovní zájezd do družebního města Brezna. Pracovníci Městského národního výboru a jeho zařízení přijeli na krátkou návštěvu ke slovenským přátelům. Dohoda o vzájemných družebních vztazích mezi městy Brezno a Nový Bydžov počítá i se společným poznáním pracovního prostředí, výměnou zkušeností, navazováním pracovních kontaktů, které jsou přínosem pro obě strany.

Metropole Horehroní, dvacetitisícové město Brezno, přivítalo Bydžováky s otevřenou náručí. Krásný podzim ve městě pod Nízkými Tatrami dotvářel ovzduší milého setkání. Na pracovních setkáních na odborech MěNV v Brezně proběhly výměnné besedy, na jednotlivých zařízeních — Městském osvětovém středisku, Technických službách a Drobné provozovně — se projednávaly výsledky rozhovorů, které se uskutečnily v minulém roce v Novém Bydžově. Bylo o čem hovořit. Přípravy náplně volebního programu NF na léta 1986—1990 jsou v závěrečné etapě v obou městech. Představitelé obou měst mají společné přání, aby volební programy NF byly reálné, aby občané měli důvěru, že budou splněny.

Město Brezno prožívá další období socialistické výstavby. Roste bytová výstavba, zlepšuje se životní prostředí občanů sídlišť, připravuje se zkvalitnění služeb obyvatelstvu. Brezňané se rádi pochlubí výsledky své práce. Jsou hrdi na své město.

Druhý den naší návštěvy patřil podzimní vyjížďce do Nízkých Tater. Dobrou náladu nepokazilo ani počasí, které nám tak trochu nepřálo. Naše delegace se zastavila i na Krpáčové, kde položila kytici rudých karafiátů u pomníku II. československé paradesantní brigády a poklonila se památce hrdinů Slovenského národního povstání. Malebné prostředí Tálů, Čertovice a Kropáčové dotvářelo pohodu společného pobytu.

Poznali jsme historii i současnost města Brezna. Provázeli nás upřímní a milí lidé — v muzeu, na národním výboru a jeho zařízeních — kteří si považují vzájemného přátelství. Radují se z našich úspěchů, oceňují naše zkušenosti, milují naše město, jsou našimi opravdovými přáteli!

(jm)

PRANOSTIKY

Studený listopad — zelený leden.

Listopadové sněžení neškodí vůbec osení.

Jaký prosinec — takový červen.

Po studeném prosinci bývá úrodný rok.

Na ADAMA Evu čekejte — oblevu.

Snad každý z nás zná ten pocit, kdy po kratším či delším odloučení se opět rád vrací domů, ke své rodině, známým, přátelům, ke své práci. Při návratu z letošní dovolené jsem se nesetkal a již nikdy nesejdu s osobou mně blízkou, s člověkem, se kterým jsem spolupracoval na úseku tělovýchovy, kterého jsem však znal i jako souseda a člena občanského výboru. Zpráva o odchodu Jiřího Matějce mne zastihla nepřipraveného, jak tomu bývá vždy, kdy o takové možnosti vůbec neuvažujeme. Kalendářním věkem se sice blížil hranici prů-

Jiří Matějec

měru, kterou statistika udává pro dožití mužů, svoji vitalitou, elánem a životním optimismem patřil však do kategorie mladíků, snad právě proto, že celý život s mládeží pracoval. Byl to nejen pedagog - učitel a ředitel školy, ale věnoval stovky a stovky hodin i jako dobrovolný pracovník tělovýchově. Celé jedno desetiletí jsem vedle Jiřího Matějce, místopředsedy TJ Jiskra Nový Bydžov, pracoval a domnívám se, že se jedná o dostatečně dlouhou dobu, abychom u svých kolegů poznali charakterové, morální a lidské vlastnosti. Napíší-li o Jiřím Matějcovi, že zemřel a odešel dobrý člověk, bude tím řečeno vše.

Nepřísluší mi, abych hodnotil jeho mnohaletou poslaneckou činnost, či další zájmové sféry. Jistě i v nich byl pro svoji aktivitu a přehled přínosem. Přesto si troufám tvrdit, že největší životní láskou Jiřího Matějce byla tělovýchova a sport, a to mnohdy i na úkor své rodiny, kterou miloval neméně. Nebylo snad jediné významnější sportovní akce, při které by chyběl, ve které by se neangažoval, o jejíž zdar by se nezasloužil. Nikdy neznal slůvka nemám čas, jsem zaneprázdněn. Stačil absolvovat vše. Rozsah jeho tělovýchovné funkcionářské činnosti byl neohraničitelný. Vyhledával talenty a z jeho fotbalové líhně vzešel i dnešní reprezentant Láďa Vízek, který na svého učitele nikdy nezapomněl. Svědčí o tom kromě příležitostných osobních návštěv i desítky pozdravných pohlednic z různých koutů světa, které Jiří Matějec dostával a které mi tak trochu s pocitem uspokojení rád ukazoval. Miloval nejen kopanou, i když tu měl asi nejraději, ale i další sporty a tělovýchovu vůbec.

S osobou Jiřího Matějce, nositele vysokých tělovýchovných vyznamenání odchází něco, co bylo mnoho let motorem novobydžovského tělovýchovného dění, odchází pojem, legenda.

Soudruhu řediteli, za všechnu práci, kterou jste odvedl „na jedničku", děkujeme.

Zdeněk R o u h a,
tajemník TJ Jiskra N. Bydžov

POŽÁRNÍCI OSLAVOVALI

100 let trvání Sboru dobrovolných hasičů ve Skochovicích oslavila v neděli 14. července 1985 odpoledne téměř celá vesnice za účasti i okolních požárních sborů Hlušice, Lužec, Starý Bydžov a Skřeněř. Přítomna byla i delegace Okresního výboru Svazu požární ochrany z Hradce Králové, vedená předsedou soudruhem Fišerou.

Nejdříve prošel obcí od požární zbrojnice až na hřiště početný průvod požárníků i s ukázkou jejich staré i nové požární techniky.

Průvod se zastavil u pomníku padlých občanů v obou světových válkách, kde byl pietně položen věnec, — také jako vzpomínka na všechny zemřelé místní hasiče a požárníky.

Na hřišti, před velmi početným obecenstvem zahájil a rozhlasem řídil celou slavnost předseda místního výboru Národní fronty.

Po něm předseda ZO SPO Skochovice stručně vylíčil činnost skochovických požárníků v uplynulých letech. — Pak předseda OV SPO s. Fišera pozdravil požárníky i všechny přítomné občany, a blahopřál jim ke slavnému výročí požárního sboru. — K blahopřání se připojil i s. Jareš, předseda okresní revizní komise Svazu požární ochrany.

Potom řada místních požárníků převzala z rukou předsedy OV SPO četná vyznamenání a medaile, které jim za dlouholetou, dobrovolnou a poctivou práci v požární ochraně udělil Okresní výbor Svazu požární ochrany.

V dalším programu slavnosti následovala Pohárová soutěž přítomných požárních družstev, — v požárním útoku a ve štafetě. Rozhodovali nestranní rozhodčí z OV SPO. První se umístilo požární družstvo ze Skochovic, druzí byli požárníci z Hluš'c, třetí z Lužce a čtvrtí ze Starého Bydžova. První tři družstva získala skleněné broušené poháry a diplomy. Kromě toho ještě všechna družstva dostala malovaný diplom na památku za účast na oslavě 100 let požárního sboru ve Skochovicích.

Požárníci ze Skřeněře přijeli na ukázku s historickou, devadesát let starou ruční hasičskou stříkačkou, kterou stále řádně opatrují a udržují, takže ještě dnes je schopna spolehlivě plnit svoje poslání. To také všemu občanstvu ochotně předvedli. Pumpovali ručně a stříkali vodu daleko a plynule. Za tu ukázku byli odměněni pochvalou a uznáním všech přítomných. Všichni jsme si přitom připomněli, jaký je to rozdíl, ruční hašení požárů před 100 lety, a moderní výkonné hasící stroje v dnešní době.

Potom vystoupili mladí požárníci ze Skochovic, kteří zábavnou formou předvedli požární útok se strojem a s vodou. Obecenstvo se přitom dobře bavilo.

Naše Základní organizace svazu požární ochrany snaží se také i v naší vesnici získávat mládež pro důležitou a potřebnou požárnickou činnost, aby v ní potom zdárně pokračovala i v zařízení, které toto kulturní středisko užitku všech našich občanů.

Místo diplomu dostali děti od ZO SPO Skochovice nový kopací míč, k prospěšnému a účelnému využití volného času o prázdninách.

Pracovníci Městského kulturního střediska z Nového Bydžova vyplňovali všechny volné chvíle příjemnou hudbou, prostřednictvím rozhlasového zařízení, khteré toto kulturní středisko ochotně zapůjčilo a instalovalo i obsluhovalo v čele se s. Karlem Kučerou.

Místní požárníci připravili pro hosty i pro četné obecenstvo vhodné občerstvení v dostatečném množství, takže spokojenost byla na všech stranách. Bylo i pěkné letní počasí.

Slavnost pokračovala ještě večer na hřišti u táborového ohně. Tam se všichni občané společně veselili a zpívali za zvuků dvou harmonik až do pozdních nočních hodin.

Pak byl oheň po požárnicku řádně uhašen a tím také oslava 100 let trvání požárního sboru ve Skochovicích úspěšně skončila.

Jarka M a c u r a

KLUB 7

V tomto roce uplynulo 20 let od vzniku tanečního orchestru KLUB 7. Dovolte mi malé ohlédnutí za tímto údobím.

Pro účinkování na výroční schůzi JZD v Lužci nad Cidlinou se v roce 1964 dala dohromady parta hudebních nadšenců. Určitě nikdo z nich netušil, že jejich koníček bude trvat takřka čtvrt století.

V roce 1965 došlo k oficiálnímu ustavení hudebního souboru, který zpočátku vystupoval pod názvem „Lužanka". Zřizovatelem souboru se stal Kulturní klub JZD Lužec n. C. (Odtud pozdější název KLUB 7). Vedoucím se stal Milan Krejčovský.

Každé začátky jsou těžké. Nejinak tomu bylo i u začínajícího souboru, zvláště když soutěžil o přízeň publika s tak vynikajícími kapelami jako byl orchestr J. Bradny ze Skřivan, či soubor M. Hlaváčka z N. Bydžova. Kromě toho chyběl notový materiál, aparatura, byly i problémy s dopravou, Když například na vystoupení do Lánova se jezdilo v mrazu pod plachtou nákladního auta. Všechny útrapy vyvážila řada veselých příhod a hlavně dobrá parta, která se udržela řadu let.

Největší popularity dosáhla kapela v letech 1970—80, kdy účinkovala nejen v širokém okolí (hlavně okres Nymburk a Kolín), ale začaly i zájezdy do NDR, které trvají dodnes. O oblibě souboru u tamního publika svědčí řada děkovných dopisů a požadavky na každoroční účinkování.

V té době účinkovala v orchestru řada velmi dobrých muzikantů — var-

Pokračování na str. 6

Z úspěšného zájezdu kapely do NDR

Dokončení ze str. 5

haník Jirka Táborský, baskytarista Jiří Omasta, zpěvák Standa Hudec, členové dechové sekce Láďa Hladík, Jarka Hezký, Láďa Krois. Pochopením zřizovatele, JZD SČSP Nový Bydžov, bylo pořízeno odpovídající vybavení, orchestr měl v repertoáru současné novinky, z nichž velkou část aranžoval člen souboru Jiří Omasta.

Hudebníci se scházeli nejen při zkouškách a vystoupeních, ale trávili společně dovolenou, pomáhali si navzájem při stavbách rodinných domků, scházeli se při jubilejích jednotlivých hudebníků. Nic však netrvá věčně a to platí i u hudebníků. V roce 1983 dochází k větším personálním změnám. Odešla rytmika — někteří posílili orchestr MěKS Tox, jiní založili nový soubor Evergreen.

S příchodem nové rytmiky došlo u KLUBU 7 nejen k modernizaci zvukové stránky, ale i repertoáru v souladu se současným trendem, takže soubor přináší svým příznivcům opět dobrou hudbu.

Z DOPISŮ

Lidé nám píší. Všímají si toho co uděláme, hodnotí, jak to děláme. Vyjadřují svou spokojenost, nesmiřují se s tím, co se jim nelíbí. Je to dobře. Znamená to, že se o nás hovoří a že se o naší práci ví. Dopis, který jsme dostali 12. srpna 1985 otiskujeme na přání pisatelů v plném znění a připojujeme také naši odpověď.

Napsali nám manželé Havlíkovi z Nového Bydžova 138:

„V pátek 9. 8. jsme s manželem navštívili diskotéku, která se konala v Městském kulturním středisku v Novém Bydžově. O hudební produkci Jardy Řezníčka se nedá vůbec pochybovat. Kvalitní hudba, světelné efekty i ukázka break dance se nám velmi líbila.

Na druhé straně prostředí, ve kterém se diskotéka pořádá má do kulturního hodně daleko. Nevětraný, zakouřený, léta nevymalovaný sál, v hale nejméně dva cm vody a moče, která vytéká z pánského WC. Pořadatel disko by se měl zamyslet i nad tím, kolik lidí do sálu pustit. Snad by bylo vhodné prodat jen tolik vstupenek, kolik je míst k sezení, aby se nestávalo, že mladí lidé, kteří se přišli pobavit jsou nuceni sedět na balkóně na stolech, u kterých nejsou židle, na schodech a nebo celý večer stát. Za těchto podmínek se nám zdá vstupné 15 Kčs za osobu dost drahé. Věříme, že náš dopis otisknete v Novobydžovském zpravodaji, přesto, že je z větší části kritický.

Přání pisatelů, manželů Havlíkových z ulice Na svépomoci 138, vyhovujeme, ale přikládáme i naše stanovisko:

Vážení manželé Havlíkovi,

děkuji Vám za poslaný dopis i za to, že jste se přišli podívat na pořad, který je v současné době tak moderní, na diskotéku mládeže. Pořad, o kterém jsem psal v Novobydžovském zpravodaji a který přináší starosti nejen nám. Děkuji za ocenění kvalit diskžokeje Jardy Řezníčka, který je naším pracovníkem.

Kritizujete prostředí, ve kterém se diskotéka konala. Město Nový Bydžov nemá žádné vhodné prostředí pro konání jakýchkoliv kulturních a společenských zábav. Když jsem před třemi lety do Bydžova nastoupil, převzal jsem budovy, kde se kulturní činnost vyvíjí — a nejen budovy — ve velice neutěšeném stavu. Do budovy MěKS zatékalo, tři místnosti byly nepoužitelné, střecha v havarijním stavu, sál a ostatní místnosti několik let nemalované. Podařilo se nám získat finanční prostředky a začít postupně prostředí zlepšovat: otevřeli jsme výstavní sály, zařídili jsme klubovnu a přednáškový sál a v roce 1984 vše vymalovali! Právě před rokem jsme za vymalování zaplatili 25.000 Kčs a tak to, co jste viděli a zdálo se vám léta nevymalované, je výsledek chování návštěvníků společenských zábav v kulturním středisku. Návštěvníků, kteří si vůbec nevážili čistého prostředí a během roku zničili malbu ve vstupní hale, přísálí, schodišti atd. Ale naše společnost na plýtvání nemá a tak musíme docílit, aby se novobydžovští návštěvníci dovedli především slušně chovat. Přál bych vám vidět, jak vypadá sál po diskotéce nebo společenském plese! Kolik zničených židlí musíme opravovat nebo úplně vyřadit.

Sál větráme, ale bohužel — klimatizační zařízení, které je umístěné ve stropě sálu se kdysi dělalo, ale nedokončilo! Pokud vím, stavěli si Bydžováci kulturní zařízení — přístavbu ke staré sokolovně. Leč toto zařízení nikdy kultura nedostala a bylo „upravené" pro účely tělovýchovy i když zde byly právě místnosti, sloužící společenským a kulturním akcím. A tak kultura zůstala nadále v tělocvičně! Tato nepříjemná skutečnost mě neodradila a věřím, že se nám podaří upravit léta neudržované prostředí. Začneme s úpravou restauračního zařízení, abychom neměli výčepní pult hned vedle WC. Vidíte, ani to po dlouhá léta nikomu v Bydžově nevadilo.

Roky se také vědělo, že kanalizace není v budově v pořádku, že při období deště dochází někdy k situaci, kterou jste viděli — WC přetéká. Ale i to zůstalo na nás a tak to dáváme do pořádku. Bohužel, nemám na starosti jen tuto budovu, ale i divadlo, které začneme přestavovat, nebo se vám snad líbí, kolem jaké budovy občané města chodí a čemu říkají divadlo — myslím tím vnějšek budovy. Upravujeme kino, které si to také zasloužilo a značné estetické zlepšení diváci už dnes oceňují. Nezbývá než postupně přistupovat k úpravám, se kterými se mělo začít už dávno.

Překročení kapacity sálu dne 9. 8. zavinili ti, kteří zajišťovali pořadatelskou službu, členové TJ Jiskra Nový Bydžov - oddíl tenisu. A nezajišťovali ji dobře. Bez našeho souhlasu pustili do sálu větší počet návštěvníků. Jejich finanční cíle potlačily estetiku a kulturnost. Chtěli získat co nejvíce peněz a nehleděli na hlavní cíl společenské zábavy. Ujišťujeme vás, že se situace nebude opakovat.

To je tedy mé vysvětlení a odpověď na dopis, který uveřejníme v našem zpravodaji.

Děkuji vám za kritické stanovisko, věřím, že ohodnotíte to, co se nám za poslední roky podařilo pro kulturní život města udělat a přeji vám pevné zdraví a dobrou pohodu letních dnů.

S pozdravem

PhDr. Jiří Malina,
ředitel

Taková je naše odpověď. Vážíme si každé upřímné rady, dobře míněné kritiky na řešení problémů, ale stejně tak očekáváme skutečnou pomoc, přiloženou ruku k společnému dílu — jinak se pěkného kulturního prostředí v Novém Bydžově nedočkáme.

BRATŘI DEYLOVÉ

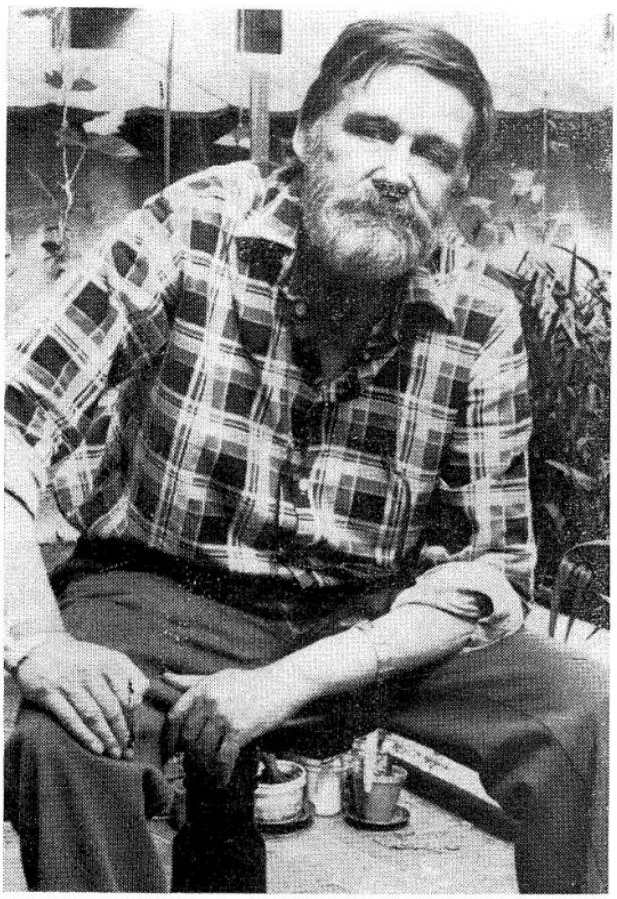
Patřili k známým osobnostem předválečné éry novobydžovského gymnázia a novobydžovské tělovýchovy. Neboť nejen dobře studovali, ale jako odchovanci tehdejšího populárního profesora tělocviku Zd. Tomáše (který pocházel jako oni z nedalekých Smidar) věnovali se i sportu. Vynikali především jako gymnasté a atleti, ale byli také členy sokolského družstva házené, která byla tehdy úspěšným a oblíbeným sportem v našem městě. Z této sportovní generace zůstal v Bydžově již jen Jaroslav Turek (který tehdy studoval také na gymnáziu, ale studium z rodinných důvodů přerušil a převzal po otci pekařství). Jaroslav Turek byl osobním přítelem obou bratří až do posledních dnů, přítelem obětavým, pomáhajícím nejen v těžké válečné době, ale i ve chvíli nejtěžší — při ukládání ostatků do rodinné hrobky na smidarském hřbitově. A právě jeho vzpomínání dalo podnět i k této naší vzpomínce...

Ale bratři Deylové mají v Bydžově mnoho pamětníků i z mladších generací. I během vysokoškolského studia často zajížděl do Bydžova. František byl v té době i nadále častým hostem naší sokolské jednoty a pomáhal zde i jako cvičitel gymnastických družstev dorostu. Nějaký čas bydlel také v Bydžově. Za války se stali významnými odbojovými pracovníky. A i když oba odešli za povoláním do Prahy, nevynechali žádnou příležitost k návštěvě Bydžova, ať už to byly studentské merendy, abiturientské sjezdy či různá jiná výročí, anebo návštěvy rodných Smidar. Vždy zde byli vřele vítáni jako upřímní přátelé a opravdoví kamarádi.

Také ve svém povolání byli vynikajícími, uznávanými odborníky. A právě z tohoto titulu byl Milošovi věnován i obsáhlý nekrolog v 6. čísle letošního ročníku Vesmíru (přírodovědeckého časopisu Československé a

Dokončení na str. 11

MALÍŘ ANDREJ BĚLOCVĚTOV U NÁS

A. Bělocvětov

Mateřství

Z výstavních sálů Městského kulturního střediska - listopad 1985

Andrej Bělocvětov je jedním z našich největších současných malířů. A není-li obecně znám tak, jak by zasloužil (malíři a historici umění jej znají všichni), má to dvě příčiny. Jednak Bělocvětov vystavuje jen velmi vzácně, jednak je jeho tvorba neuvěřitelně dynamická, v průběhu let neustále a zásadně měnící výraz.

A. Bělocvětov se narodil 1923 v Praze z ruských rodičů, kteří sem přicestovali z Argentiny. Jeho matka byla klavírní virtuoska, kolem níž se skupila společnost, obdivující její umění až do 50. let. Zřejmě po ní zdědil malíř absolutní hudební sluch — sám říká, že své barvy slyší a často je také třeba jeho obrazy jako hudbu chápat. Od mládí překvapoval úžasným nadáním: už první výstava v Umělecké besedě r. 1941 provokovala recensenty k otázce po kořenech geniality osmnáctiletého chlapce, který neměl jiného učitele, než skvělého Grigorije Musatova. Současně mu vynesla přízeň a přátelství tvůrců tak významných, jako byl Jan Zrzavý a fotograf Josef Sudek. Bělocvětov už tehdy ukázal, že dovede malovat jako nejlepší současní krajináři a portrétisté — kdyby byl při tehdejším tvárném projevu setrval, patřil by provždy mezi malíře módní a nejvyhledávanější. Místo toho jej genius malby štval k stále novým experimentům, intenčně popírajícím a přerůstajícím, které v jeho práci přetrvávají, jsou předchozí údobí. Jediné konstanty, absolutní picassovská čára, o níž sám malíř říká, že musí mít barvu, objem a tvar (nejhorší je, že vskutku všechny tyto fakticky nenáležité atributy má) a průzračná — současně opojná i úderná — barva.

Bělocvětov chápal vždy výtvarnou činnost jako komplexní projev, tendoval k plastice i architektuře — z doby války se zachovala jedna jeho plastická maska, která nezadá nejlepším sochám Zívrovým, ze 70. let architektonické návrhy, jež by provedeny v trvanlivém materiálu přímo oslňovaly. V průběhu let se postupně a velmi důstojně vyrovnal s podněty, jež modernímu malířství přinášel surrealismus, Picasso i Pollock. Vždycky však zůstal svůj hlubokým ponorem pod povrch tvaru, úžasnou vášní k postihování živé skutečnosti.

Nejlepší práce časného Bělocvětova údobí získala Národní galerie spolu se sbírkou J. Sudka a vystavila je r. 1977. Už před tím výstava v Nové síni ve Voršilské ulici r. 1965 Bělocvětova přesvědčivě ukázala jako jednoho z klasiků české moderní malby, loňská výstava v Domě železničářů na Vinohradech představila práce jeho posledního údobí z l. 1980—84 a na letošní přehlídce Vyznání životu a míru figurovaly dva jeho obrazy ve Špálově galerii.

Po celá desítiletí byl malíř osobností tajemnou — všichni o jeho přítomnosti věděli, tak či onak na něj navazovali a současně se od jeho eruptivní dynamičnosti trhali, hledajíce konstantní projev. V celé naší moderní tvorbě bychom jen stěží našli umělce, který se tak organicky, urputně a bez ohledu k sobě samému rve k živému podání tvaru. A současně jen v nejvzácnějších obrazech bychom nalezli ten výraz apollinského štěstí okamžiku, kdy tvar je vskutku lapen a ve své nahé sladkosti představen. Mnoho je obrazů k dívání, jen docela málo těch, v nichž se lze s rozkoší utopit. K těm druhým patří obrazy A. Bělocvětova.

Dr. Ivo Kořán, CSc.

NESTOR
UMĚNÍ PROSTÉHO SRDCE

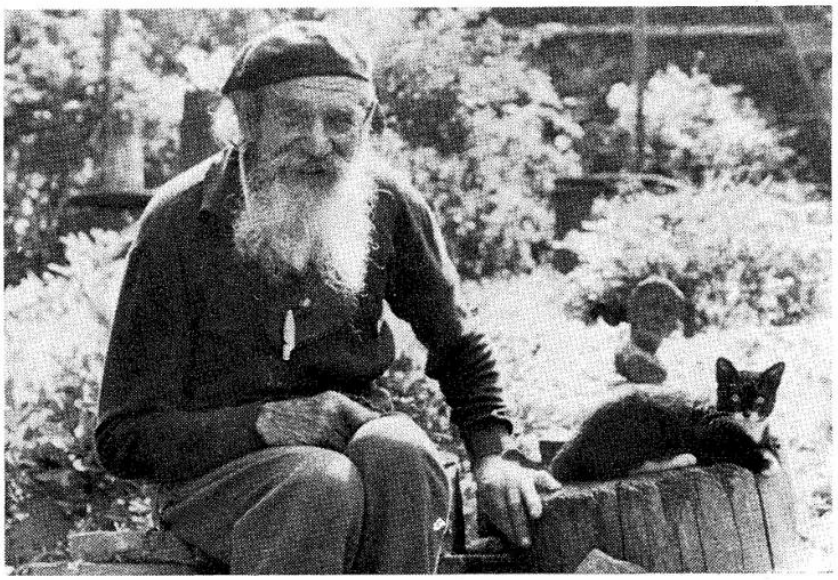
Dne 27. září se dožil devadesáti let lidový sochař Václav Kudera - Křapík. Významné životní jubileum našeho rodáka a spoluobčana jsme připomněli a oslavili vpravdě důstojným způsobem — dosud největší samostatnou výstavou umělce v našem městě, která současně představila jeho život a dílo v tak celistvém pohledu vůbec poprvé.

Ve výstavních sálech Městského kulturního střediska v Novém Bydžově mohli návštěvníci od 12. do 30. září obdivovat na pětaosmdesát kamenných plastik, vzácné soubory dřevořezeb, obrazy, sochařovy komentáře k plastikám a básně, ale seznámili se i s fotografickými seriály z Kuderovy zahrádky, s různými osobními předměty, hudebními nástroji, rodinnými fotografiemi, dokumenty a katalogy.

Výstava se právem těšila velkému zájmu mnoha návštěvníků. Pročítáme-li zápisy v návštěvní knize, všude se setkáme se slovy obdivu a upřímného vyznání díků za celoživotní dílo. Kuderovy sochy si získaly i návštěvníky z řad školní mládeže.

Díky pochopení a svolení autora bude napříště základní soubor kamenných plastik vystaven v hale našeho muzea. Kromě soch se tu návštěvníci seznámí také s výběrem dalších exponátů ze souborné jubilejní výstavy. Nepochybujeme, že i tato komorněji laděná výstava získá další příznivce Kuderova díla.

S charakteristikou života a díla a s přehledem umělcových výstav se mohli čtenáři seznámit v tištěném letáčku výstavy. Zde jen krátce připomeňme Kuderův vztah k rodnému městu a jeho spoluobčanům. Václav Kudera se aktivně účastnil Květnového

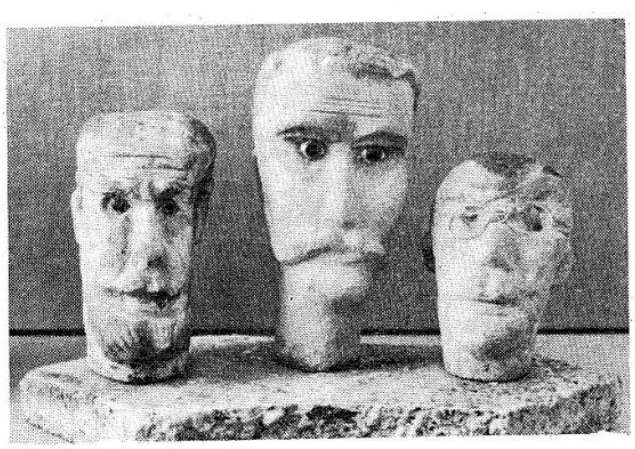
Václav Kudera - Křapík v roce devadesátky ve své zahrádce

povstání v roce 1945 a svou odvahou byl příkladem ostatním. Hned 15. května z radosti z osvobození národa a obnovení republiky věnoval národnímu výboru 1000 Kčs ve prospěch chudých občanů města. Koncem září daroval ještě dvakrát 500 Kčs na postavení kulturního domu. S pohnutím si přečteme báseň věnovanou Václavu Kuderovi dělnicemi Elektrokeramiky v roce 1952. Prostými verši vyjadřují vděčnost za jeho hru na housle, která je pravidelně provázela cestou do práce i z práce.

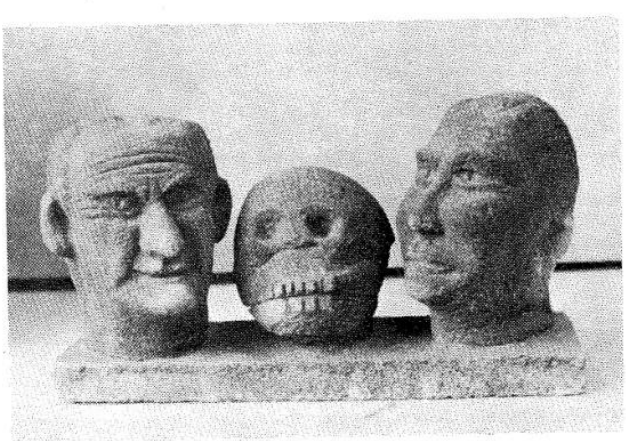
Pro sebe největší skromnost — pro ostatní pak úsměv a zdvižená ruka na pozdrav — tak ho známe už dlouhá léta. A láska k lidem, kterou tak přesvědčivě vdechl i do každé z více než dvou set kamenných soch, dětí otevřeného o prostého srdce.

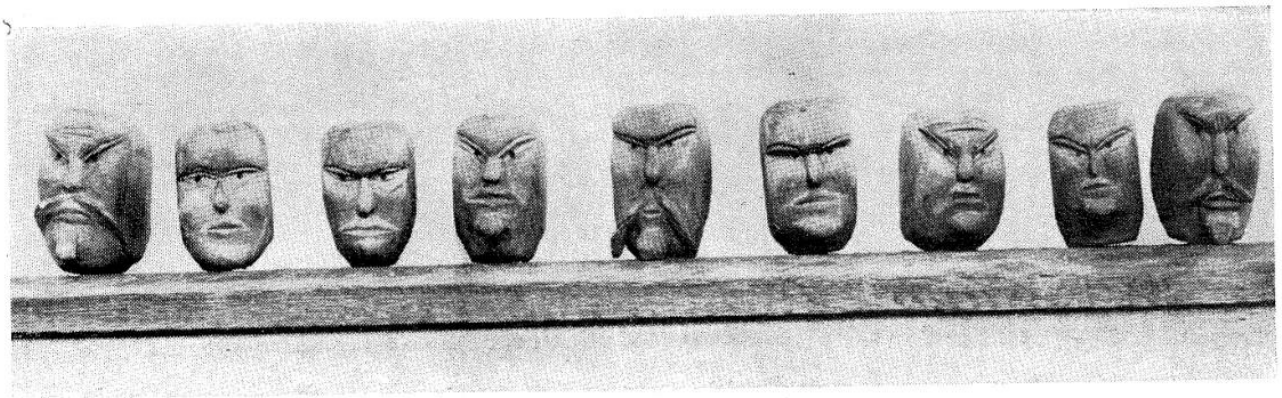
Tak také Kuderovo dílo přijímejme. Nehledejme na sochách prohřešky proti běžné zpodobovací konvenci, neberme na ně slovy tvůrce „tuze přesné lékárnické vážky". Vždyť právě v odchylkách od tradičních postupů, v oněch podivuhodných rysech Kuderova osobitého pojetí a rukopisu je vlastní poetické kouzlo jeho umění. Proti rafinovanosti hry tvarů profesionálního umění nese každá plasti-

Třídní učitel, učitel chemie a potrhlý profesor - pískovec

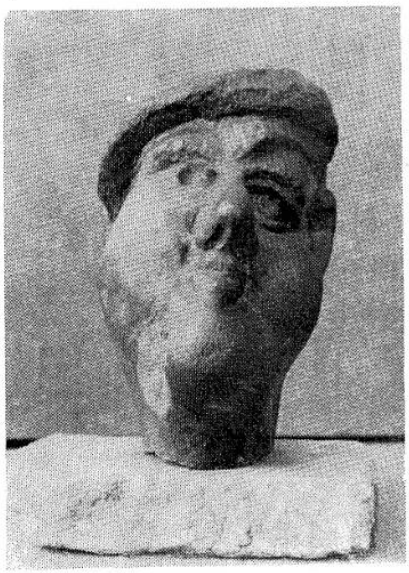

Herci Vojta a Marvan zemřeli - pískovec

Dálný východ, buk asi 1943

Dvě tváře, pískovec patinovaný bronzem

Z jubilejní výstavy —
nahoře: pohled do hlavního sálu
dole: svět pohádek

ka výraznou pečeť tvůrce - samouka. Jde o tvorbu vytrysklou z nejvlastnější potřeby člověka vyjádřit se ve vší prostotě, jednoduchosti a bezprostřednosti. Mně se vybavuje rod Hrabalových „pábitelů", lidí prací načisto posedlých, dělajících vše s vášnivým zaujetím.

Kuderovy sochy umocňuje i autorský komentář o okolnostech jejich vzniku. Plastiky zároveň vytvářejí originální soubory a dohromady pak jedinečnou galérii, kouzelnou Kuderovu zahrádku, neodmyslitelnou i od interiérů domku se stovkami předmětů v roztodivném seskupení. Nechce se ani věřit — hlavní část díla vytvořil člověk ve věku pětašedesáti až osmasedmdesáti let! Jaký gejzír invence, co originálních tvarů z odpadového kamene vytesaly ruce krejčího kladivem a jednoduchým dlátem!

Pro Kuderovo dílo platí cele slova Josefa Čapka, jednoho z objevitelů a vyznavačů krásy lidového umění: „Toto umění nejskromnější je prodchnuto pietou k práci a k životu ... neklade si vysokých met, ale uskutečňuje svou skromnost způsobem ryzím a dojímavým — a to není malá zásluha... jeho řeč nebývá bez vzácné líbeznosti a tiché vroucnosti, je přirozená a pravdivá".

Po přáních k devadesátým narozeninám posíláme našemu jubilantovi i touto cestou poděkování za celoživotní dílo, které pomáhalo a pomáhá šířit dobré jméno našeho lidového umění doma i v zahraničí a spolu s ním i věhlas svého tvůrce a jeho rodného města. Ještě jednou připojujeme přání pevného zdraví a svěžesti do dalších let.

Jaroslav Prokop

JAK ŠLI ZA MÚZAMI DO SVĚTA

SERIÁL ZDEŇKA SMUTNÉHO

Vy, přátelé této rubriky, patříte k těm, kteří sledují pečlivě kulturní dění v našem městě, zajímá je kulturní historie naší obce a značná část z vás také pamatuje hodně z toho, o čem si spolu každého čtvrt roku povídáme. Vzpomínáte na podrobnosti toho, o čem právě čtete a někdy ani netušíte, jak se ty jednotlivé úseky té naší kulturní historie prolínají, jak se osudy lidí setkávají mimo naše město, aby se pak zase sešly třeba u nás při nějaké kulturní události — osud je sem zaválí třeba jen na krátkou dobu — lidé se poznali při společné práci, rozešli se a pak po létech se opět setkávají, aniž by si uvědomili, že tenkrát při prvém setkání je asi nenapadlo, že to byl právě Bydžov, který je spojil buď tentokrát nebo později. A přímo taková snůška jmen a náhod se nám nahromadila v našem dnešním rozhovoru. Jména známá v našem hudebním životě ocitla se najednou v souvislosti s kulturním děním našeho města a aniž bychom chtěli, připomenou se nám najednou v rozhovoru. Je to, alespoň pro mě, vždy připomenutí velmi milé a myslím si, že i pro vás, kteří máte svoje město, je tato skutečnost velmi příjemným zjištěním.

Proto chci ještě teď, než začneme náš rozhovor s dalším služebníkem Múz, připomenout jen stručně ty vztahy, které se staly skutečností i přes hezkou řádku uplynulých let. V rozhovoru na ně narazíme podrobně, tak nyní heslovitě.

Prof. konservatoře Jaroslav Řídký — byl ke konci války u nás v Bydžově, bydel u pana kapelníka Fišery a mluvili jsme o něm již v našem druhém rozhovoru.

Prof. konservatoře Jaroslav Šimsa — toto jméno padlo také již jednou v naších článcích. Byl to on, u kterého absolvoval konservatoř milý host našich koncertů dechové hudby Ladislav Kubeš. Tak to jen tak na okraj, bude řeč ještě o dalších, ale to až při rozhovoru.

A kam že nás to dnes vedou Múzy? No přece ještě jednou do domu čp. 18—19 v Revoluční ulici, tam jsme přece našli hned dva mladé muzikanty a po létech se jich jdeme zeptat, jak ten jejich muzikantský život plynul. Staršího Františka už jsme vyzpovídali, tak teď je řada na tom mladším. Tak Slávku, na chvíli odlož tu svoji trubku a povídej.

ROZHOVOR SEDMÝ
KONCERTNÍ MISTR *Stanislav Štěňha*

Narozen v r. 1924 ve Vysokém Veselí.

Slávku, když se to tak vezme kolem a kolem, bylo vůbec možné nestát se muzikantem, když po celý den zněla u vás doma hudba a to již od rána do večera a může říci, že jsi muziku slýchával opravdu už od kolébky?

No, já jsem se narodil ve Vysokém Veselí jako můj bráška a když jsme přišli v roce 1938 do Bydžova, tak to už jsem měl muziky plnou hlavu. Bylo mi čtrnáct let a otec nás nenechával zahálet. Byl profesionální hudebník, on absolvoval varhanní školu brněnskou u Leoše Janáčka a v Bydžově učil především na housle a klavír. A tak bylo u nás po celý den muziky dost a dost.

Říkáš, že jsi přišel do Bydžova ve čtrnácti letech, ale pokud se pamatuji, to jsi již hrál na několik hudebních nástrojů.

Začal jsem samozřejmě u svého otce a to jako houslista a klavírista a později jsem k těmto nástrojům připojil ještě hudbu na varhany. Původně jsem se také chtěl opravdu varhanní hře věnovat. Už jsem se také připravoval u profesora Khuna. Zároveň jsem v té době ale začal hrát na trubku u člena České filharmonie a profesora pražské konservatoře Jaroslava Koláře.

A tak, Slávku, ze všech těch nástrojů, které jsi již ovládal, to vyhrála trubka, viď?

Ano, při přijímací zkoušce na pražskou konservatoř a to na trubku, byl jsem přidělen po přijetí k profesoru Václavu Pařízkovi. V jeho třídě jsem pak také v roce 1950 absolvoval.

Ale pokud vím, tak v té době už jsi profesionálně hrál, ne?

Ano, v té době jsem byl už čtyři roky členem orchestru Smetanova divadla. Začínal jsem v tomto orchestru již jako posluchač konservatoře v roce 1948.

Na konservatoři jsi také poznal jednoho velkého příznivce našeho města, viď?

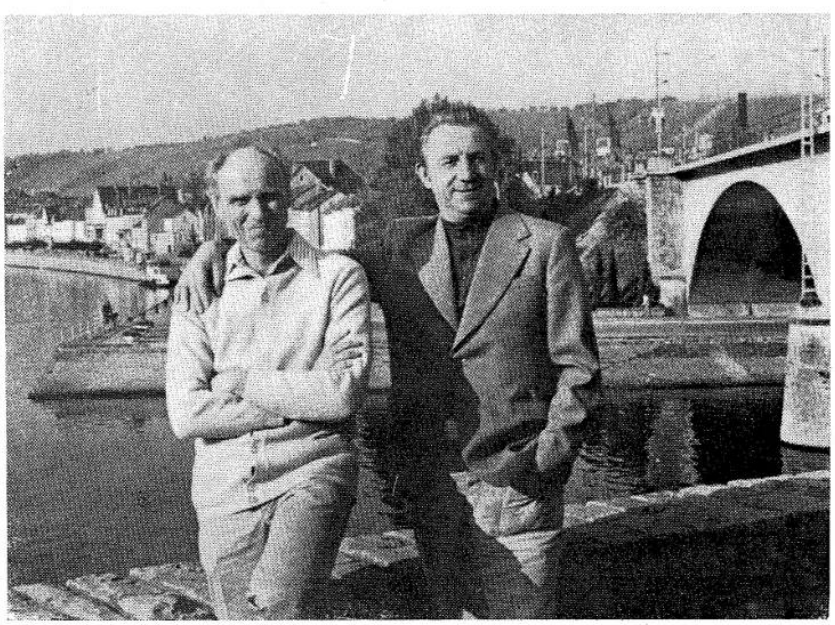
Při studiích u prof. Paříka jsem také navštěvoval hodiny komposice u prof. Řídkého. Jak říkáš, opravdu velkého příznivce našeho kulturního města za války. On totiž trávil se svoji rodinou poslední měsíce války v rodině pana kapelníka Fišery, takže měl možnost sledovat život našeho města.

Smetanovo divadlo je také často zváno na zájezdy do zahraničí. Kam jsi se s orchestrem podíval?

S tímto orchestrem jsem absolvoval celou řadu zájezdů, vzpomínám si jen tak namátkou na Itálii, Lucembursko, NSR, Polsko a bylo jich ještě mnoho.

Ale, Slávku, Ty přece nemuzicíruješ jen v orchestru Smetanova divadla, kde ještě vypomáháš?

Spoluúčinkoval jsem také často s Českou filharmonií a orchestrem FOK a

Ze zájezdu Smetanova divadla do Luxemburku r. 1976

s těmi jsem se také dostal hodně do světa. Byli jsme ve Francii, Rakousku, Belgii a v dalších zemích. Tím jsem také poznal kromě operního repertoáru také práci symfonického orchestru.

A teď jednu takovou otázku odbornou — co se ve světě víc líbí, naše operní hudba nebo symfonická?

To se dá těžko říct, který z těchto žánrů je ve světě ve větší oblibě. Musím ale říct, že jsme byli všude nadšeně přijímáni a naše vystoupení měla vždy srdečný ohlas.

Tady, Slávku prohlížím jednu fotku — to jsou přece Pražští pozaunéři?

Ano, to je snímek z televizního festivalu v Praze z r. 1978, kde také komorní sdružení Pražských pozaunérů účinkovalo. Jsem totiž již dlouhá léta členem tohoto sdružení a nyní jsem dokonce po prof. Jaroslavu Šimsovi z pražské konservatoře převzal organizační záležitosti tohoto orchestru. Čemu se usmíváš?

Ale vzpomněl jsem si na jednu věc. Víš, aniž by člověk tušil, tak mu najednou přijde jedno jméno na paměť dvakrát — to myslím jméno profesora Šimsy. Představ si, že jsem se s ním setkal již jednou a to když jsem připravoval celovečerní pořad o Ladislavu Kubešovi. Ten totiž vystudoval na pražské konservatoři u prof. Šimsy svůj koncertní nástroj a to pozoun. Tak vidíš, jak se to ve světě motá. Ale to byla jen tak letmá poznámka. Slávku, co Bydžov, jak Ti uvázl ve vzpomínkách?

No, na Bydžov vzpomínám vždy velmi rád a s radostí, své muzikantské začátky jsem prožíval na kůru bydžovského kostela vedle svého otce a staršího bratra. Vzpomínám si na příklad na to, kdy můj profesor na konservatoři, o kterém jsem již mluvil, Jaroslav Kolář, zkomponoval mši, kterou jsme spolu s naším Fandou nastudovali a na poslední zkoušky pak přijel profesor Kolář a také první provedení v Bydžově osobně řídil.

Televizní festival a Sdružení pražských pozounérů. 1976

Ale obzvláště rád vzpomínám na pana kapelníka Fišeru, se kterým jsem absolvoval nekonečnou řadu vystoupení a to jak muziky operetní, scénické v divadle a nebo v neposlední řadě s jeho tanečním orchestrem.

Vzpomínky na Bydžov mám stále živé, protože se velmi často při práci v divadle setkáváme a máme o přestávkách nebo volných chvílích čas si na Bydžov zavzpomínat. Je nás tu pěkná řádka. O některých už jsi psal a jistě dojde i na další. A vždycky vzpomínáme na léta prožitá v našem rodném kraji a městě a na tu spoustu krásné hudby, kterou jsme tam pomáhali vytvářet.

Že se ještě vracím k těm pozaunérům — Slávku, to je zajímavá muzika, viď?

Jistě, vzhledem ke zvláštnímu charakteru tohoto orchestru je také práce trochu jiná, než s jinými orchestry. Jsme zváni na slavnostní příležitosti, často celostátního charakteru, hrajeme při nejrůznějších příležitostech a velmi často také hrajeme na hradech a zámcích.

A co, Slávku, budoucnost, přání, tužby, plány?

Co do budoucna? Rád bych i nadále spolupracoval ještě s orchestrem Smetanova divadla, kde už budu bezmála skoro čtyřicet let a pak bych rád ještě hrál s Pražskými pozaunéry, protože nyní se starám o jejich organizační záležitosti a pak je to zajímavá hudba.

Tak ať Ti to ještě dlouhá léta pěkně hraje a doufám, že si na Tebe vzpomenou i někdy pořadatelé v Bydžově a že si i u nás ještě zahraješ. Děkuji za rozhovor.

BRATŘI DEYLOVÉ

Slovenské akademie věd). Z této posmrtné vzpomínky vyjímáme několik volně doplněných dat:

RNDr. MILOŠ DEYL, DrSc.

byl naším významným botanikem. Narodil se 19. 6. 1906 ve Smidarech. Po maturitě na reálném gymnáziu v Novém Bydžově vstoupil na přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity v Praze, kde studoval přírodopis a chemii. V roce 1931 byl promován na doktora přírodních věd. Vědeckou hodnost doktora biologických věd dosáhl v roce 1961. Pracoval v botanickém oddělení Národního muzea v Praze. Pět let byl i vedoucím tohoto oddělení. Podnikl nespočet přírodovědeckých exkurzí u nás i v cizině a přivezl do Národního muzea bohatý a cenný materiál, především herbářský.

V odborných časopisech publikoval mnoho vědeckých článků. Široký okruh čtenářů si však získal především jako spoluautor knihy „Alpínky" (společně s A. Pilátem, 1964). V tomto obsáhlém díle, které má kromě obrazové části 277 stran, se naši alpínkáři seznámili slovem i obrazem ..ejen s podrobným přehledem jednotlivých rodů a druhů alpínek, ale i s návody ke stavbě skalek i jiných míst, jež lze alpínkami osazovat. Ještě větší pupalaritu dosáhl později jako autor dvoudílného atlasu „Naše květiny" (s obrázky K. Hlíska, 1. vyd. 1973, 2. vyd. 1980).

Prof. dr. Zdeněk Černohorský končí svůj nekrolog ve zmíněném čísle časopisu Vesmír slovy:

„Miloš Deyl - botanik, odbojový pracovník v druhé světové válce vyznamenaný Medailí za zásluhy I. stupně, zahrádkář, včelař, byl muž vysoké postavy, veliké tělesné síly a dobroty srdce. Ač byl zaměstnán mimo vysoké školy a Akademii, přispěl podstatnou měrou k výchově československé poválečné generace botaniků.

Nás, Bydžováky, z bigliografie dr. Miloše Deyla obzvláště zaujmou některé publikace, týkající se květeny našeho kraje. Jsou to např. tyto vědecké články: „Zajímavosti květeny novobydžovské" (I.—III. Věda přír. 22:85, 1943; 22:241, 1944; 23:304, 1945). „Několik zajímavějších adventivních rostlin z Bydžovska" (Věda přír. 23: 53—54, 1944). „Vikve (Vicia sp. div.) okresu novobydžovského (Věda přír. 23:305, 1945)... Už z těchto několika titulů vidíme, kolik pozornosti věnoval Miloš svému rodnému kraji i jako vědecký pracovník. —

Za necelých pět měsíců odešel za svým bratrem

JUDr. FRANTIŠEK DEYL

I on byl významným odborníkem ve svém oboru. Působil většinou jako právník v Praze. Ale našemu kraji se ani on nikdy neodrodil. Naopak — i v Praze byl jedním z hlavních iniciátorů pravidelných schůzek rodáků bydžovského kraje a obsolventů mezi nimi také vždy vřele vítán jako upřímný a dobrý kamarád.

Jeho šlechetné, statečné, ale už zjizvené srdce dotlouklo náhle při výletu v Tatrách, když i tam, ač sám nemocen, se snažil ještě pomáhat druhým...

Čest jeho památce i památce jeho bratra. Šli vedle sebe životem. Odešli ve stejné době. Žel, odešlo s nimi i kuse historie našeho života a našeho města.

Miloslav Provazník

BYDŽOVSKÉ ÚSMĚVY

Z vyprávění FRANTY ŘEZNÍČKA

Pokračování jedenácté:

1. DEN PLNÝ HUDBY

Zůstal jsem zkoprnělý překvapením, když jedno dopoledne setkal jsem se nečekaně v bufetu na náměstí s bývalým spolužákem. Využil přestávky v jízdě autobusu: Praha—Pec a šel si zhltnout polévku. Tvářil se však při tom nějak nešťastně.

„Mám, Franto, dnes „polívkový den". Manželka v Praze je s vnoučaty na chatě a zrovna mne zlobí žlučník. Od rána nic nejím, a celý den asi nebudu, než polévky".

A tu mne napadá, že i my můžeme shodou nahromaděných náhod míti své „Polívkové dny" — ať již je dle druhu nazveme: „Dny spěchu" — „Dny návštěvní" — „Vyteklých nervů" — „Dopravních trablů" a podobně.

Já ten jeden den, skutečně zvláštní, jež se naskytl loni v pozdním létě, nazval trochu poeticky: „Dnem plným hudby."

Však posuďte, prosím, sami!

Hned ráno vyhrávala v dráťáku dechovka. To není celkem nic zvláštního... kdyby v sérii populárních polek nebyla i skladba bývalého bydžovského kapelníka a skladatele: Josefa Fišery. Velmi pěkně o tomto muzikantu píše Zdeněk Smutný v 2. čísle Zpravodaje 1984. Vzpomínám, jak zmíněnou polku uváděl autor napoprve při nedělní tancovačce na zahradním parketu restaurace „Na Kněžovce". V ten čas však se mnou ještě lomcovalo pubertální mládí. Nějak rychle to utíká!

Ze vzpomínek vyruší mne zazvonění a návštěva paní učitelky Klemencové-Němcové ze zdejší LŠU. Známe se spolu od dětství, je sestrou Jůlinky Sommerschuhové, členky a přední herečky našeho dřívějšího souboru DJ „Jirásek" — Jiřinka Klemencová, výborná klavíristka a hudební pedagožka přišla si k nám vyčistit novou sukni, na níž ulpěl kus černé vazelíny, jak se při vystupování z podébradského autobusu přišmrnc la o matky kola. To spotřebované Čikuli musela splatit přehráním několika melodií z mé oblíbené Pucciniho: Madame Butterfly. Tedy opět hudba.

Ještě dříve, než mne manželka vystrnadila s balíkem prádla na mandl, navštívil mě Franta Stehlík, dentista OÚNZ v Trutnově. Narodil se zde v Bydžově, je sourozencem paní učitelky Nové a pracoval jako výborný dentista v zubní ordinaci Jana Průchy na náměstí. Patřil vždy mezi bydžovské elegány a věřte, že překročená sedmdesátka neubrala mu téměř ničeho z jeho osobní přitažlivosti. Velmi hezky zpíval. Málokterý kabaretní pořad v Bydžově i okolí obešel se bez jeho vystoupení. Partnery ve zpěvných duetech mu byli: Drago Čáslavský, nebo jeho bratr Eduard, dále Franta Tión a Franta Pospíšil-Bydžovský. Zvláště Drago Čáslavský a Franta Pospíšil proslavili později jinde náš Bydžov zpěvným kumštem a jistě na ně nebude zapomenuto v některém z dalších pokračování: „Jak šli za múzami do světa: — Dentista Franta Stehlík čte a těší se na každé číslo Zpravodaje, který je za ním do Trutnova sestrou zasílán. Proto mně pro případné zveřejnění přinesl ukázat několik velmi zajímavých fotografií z bydžovského hudebního světa. Obzvláště mne zaujal snímek kompletního „Skafandr-jazzu" dirigenta Frant. Horkého, kde rozeznáváme mladé tváře členů orchestru: Dejla, Raby, Hlaváčka, Rybína, Sachra, Budiny a dalších.

Loučím se s milým Františkem Stehlíkem již na chodníku před domem a v myslích stále přetrvávají nostalgické vzpomínky na doby bydžovského hudebního mládí, kdy jsme si mysleli, že Bydžov patří jen nám — právě tak jako stejně si to myslí i dnes o sobě nadějná mladá generace.

Když jsem později s balíkem prádla pod paždí potkal a se zastavil s panem Ing. Václavem Plachým, výborným klavíristou a navíc obdařeným obdivuhodnou hudební pamětí, — věděl jsem již s určitostí, že se u mne rodí skutečný „hudební den". — I s panem inženýrem zavzpomínali jsme si na jeho tehdejší orchestr v malém obsazení, na slavné sokolské Šibřinky, kde se hrálo i dole v podsálí. Jeho partner na housle byl Pepa Voboř il, přibírali i trumpetistu školníka Hlaváčka a na bicí hodináře Kvasničku. — Mohli bychom vzpomínat do nekonečna, kdyby balík s prádlem netížil a tak celkem nerad loučím se milým člověkem - muzikantem, který, ač původně Pražák, zamiloval si Bydžov, kde se zapojil do běhu jeho normálního a kulturního života.

Můj hudební den, až k neuvěření, pokračoval však ještě dále.

V pozdní odpoledne setkal jsem se s dalším významným bydžovským muzikantem, všude oblíbeným a vítaným: Janem Píšou. Býval profesorem hudební výchovy na zdejším gymnasiu. Vdechoval tomu pubertálnímu mládí lásku k hudbě, organisoval a vedl studentské orchestry, ba i s odvážnou náplní hudby komorní. Jeho kroužky pěvecké uplatňovaly se na zdejších i mimobydžovských úspěšných vystoupeních a dodnes jeho bývalí žáci (nyní povětšině již významní lidé s tituly, či známí hudebníci) s vděčností vzpomínají na jeho výklady, které jim tak vtiskly základy pro vnímání a cenění hudeních krás. — Ať ještě v plném zdraví a pohodě zní struny jeho nástrojů pro vlastní potěšení i potěšení veřejnosti!

S profesorem Píšou rozloučil jsem se před hotelem „Lev". Chvíli se ještě na chodníčku ochomejtám, když přede mnou zabrzdí auto. Z půli staženého okénka se jeden ptá, kudy že se dostanou do Králík. Ukazuji rukou k Metličanům a teprve nyní, když jsem se na tázajícího pozorněji podíval, poznal jsem zasl. umělce Karla Gotta. Vedle u volantu seděl zasl. umělec Felix Slováček.

„Co to máte támhle za hezkou budovu?" ptá se ještě Karel Gott a pootvírá dveře auta. Vysunuje jednu nohu ven a hledí pootočen do náměstí.

„To je naše bydžovská radnice" informuji.

To již ale Gott vystupuje z auta, přidržuje se otevřených dveří a se zájmem vnímá tu architektonickou chloubu našeho náměstí.

„Hezká, — opravdu hezká" praví a pomalu nastupuje zpět. Ještě dříve, než Felix Slováček zařadil jedničku k rozjezdu, děkuje mně Karel Gott za informaci a otevřeným okénkem podává mně a tiskne ruku.

Stojím jako bez ducha! Teprve za chvíli si uvědomuji, že je dnes 11. září 1984 a to mají v Králíkách ono slavné „Mecheche", kde Karel Gott, jak oznamují plakáty, zpívá. Auto již dávno není vidět a já stále stojím s nataženou rukou, jakobych se obával, aby fluidum, dnes již národního umělce Karla Gotta, vydrželo mně na ruce co nejdéle.

Když přecházím náměstí nemohu sám uvěřit, že tento můj „Den plný hudby" měl takové slavné zakončení. Kolem mne jakoby se rozezněly všechny zvony věže sv. Vavřince a ostatních bydžovských věžiček a všude plno tónů krásné hudby. V tu chvíli jsem si přál, abych měl tak dlouhý žebřík, který bych mohl opřít o oblaka a rozhazoval na Bydžov jednu Gottovu písničku, co jich nazpíval, za druhou a rozezpíval Bydžováky a celé město hudbou radosti, pohody a upřímného přátelského soužití.

2. KOMETA

Když před hodnou řádkou desítek let odsoudil C. a k. soud v Novém Bydžově (dnešní budova s Dvořákovou síní) pana Evžena Kulatého z metlické ulice k zaplacení dvaceti zlatých a 24 krejcarů za to, že o paní Barboře Hranaté, dokonce před sousedy outrhačně se vyjádřil nazvav ji „odkvetlou fuchsií" — nemohl se odsouzený do konce svého života s tímto rozsudkem smířit. Vždyť on přece a (tvrdila to i obhajoba), naopak poctil paní Barboru lichotkou, neboť ji přirovnal ke květině a ty jsou odjakživa symboly něžnosti a krásy.

Právě tak by asi ani dnes neuspěl u soudu ten, kdo by nazval některou z našich občanek „starou kometou". Zase by nebylo nic platné vysvětlovat, že komety jsou krasavicemi mezi hvězdami, ozdobou nočního nebe k jehož hvězdičkám vzhlížejí zraky milenců a ústa šeptají nejsladší slova slibů a lásky. A to se komety objevují velmi zřídka a tudíž jsou tím ještě vzácnější.

Na příklad známá Halleyova kometa přibližuje se k Slunci pouze jedenkrát za 76 let.

Připomeňme si zde stručně něco z její historie:

Jedny z prvých informací pocházejí již z roku 466 př. n. l. z Číny. Podrobněji se o této kometě začalo hovořit roku 1705 zásluhou anglického astronoma Edmunda Halleye a nadšený vědecký svět nazval ji jeho jménem. Tato kometa však přinesla pro její další pozorování i mnoho úskalí. Pohybuje se totiž opačným směrem než planety naší sluneční soustavy. A lidé prostí? Opředli ji pověrami a přisuzovali přinášení pohrom, neštěstí a válek. Teprve v r. 1910 — tedy při jejím posledním návratu — podařilo se využíti již moderní fotografickou techniku k upřesnění všech předchozích pozorování. Předpokládá se, že komety vesměs skládají se ze směsi balvanů, kamení a prachu, spojených ztuhlými plyny a vodou. Jakmile se přiblíží ke Slunci, jádro se rozehřívá, ionisované plyny a prachové částečky se uvolňují a předvádějí nám známý ohňostroj. Navíc se vědci domnívají, že komety mohou převážet vesmírem i ožité molekuly organických látek a být vlastně oním hypotetickým „Velkým rozsévačem života" v kosmu.

Dobrat se pravdy i v tomto směru bude se snažit při nadcházejícím průletu Halleyovy komety v letech 1985 —86 smečka automatických pátračů, vyslaných člověkem. Dvě sovětské, jedna západoevropská a jedna japonská kosmická sonda protnou dráhu této komety v březnu 1986. Díky koordinované činnosti astronomických pracovišť a jejich velmi zdokonalené technice, víme dnes již zcela přesně, že Halleyova kometa přiblíží se k Zemi dvakráte. Poprve 27. XI. 85 na vzdálenost 93 miliónů km, podruhé 11. IV. 86 na vzdálenost 67,5 miliónů km.

Co však znali tenkráte naši pra a prapradědové? Tehdy nebyly žádné počítače a vybavenost observatoří jako tomu je dnes. A tak se nedivme, že tužky hvězdářů mohly v rozmezí 76 let před 1910 vypočítat, že snad Halleyově kometě překáží na její hvězdné dráze naše Země, která má krásnou vyhlídku prolétnout přinejlepším jejím chvostem. V očích prostých občanů to byla vlastně srážka.

I u nás v Bydžově očekával se onen osudný den v nejistotách a obavách. Čas jakoby se zastavil, obchody vázly, podnikání a cestování odkládány — jen láska, ta mocná čarodějka měla svůj semafor na zelenou. Někde na břehu Cidliny za Pourovým mlýnem, pod klenbou korun olší a vrb, pan Alois Trhanec na své milé žadonil:

„Spanilomyslná slečno Márinko, již dva roky trýzníte moji duši i tělo, protože odmítáte být celá mojí. Je přeci Máj, měsíc lásky" —

A pokleknuv, objal její nožky skryté pod vrstvou spodniček a zajíkavě pokusil se zarecitovat:

Co budou platna srdce naše
nespojena?
Když stejně zlá kometa
vbrzku naše těla rozmetá.

A pomohlo to! Však nebyli sami. Ó dík Tobě, kometo!

Osudný den 18. 5. 1910 snad nikdo v Bydžově nepracoval. Na náměstí a v ulicích samý hlouček lidí mezi sebou debatující a všude takové zvláštní napětí. Krční obratle bolely od stálého pozorování nebe, odkud se má blížit ta strašná zkáza Světa, či jeho podstatné části. — Když však nebezpečí pominulo (zřejmě působením gravitačních sil jiných planet), vrátila se našim předkům — Bydžovákům opět jejich bodrá, usměvavá nálada. Hospůdky ožily a bydžovskému nakladateli dán typ k vydání rozverně-humorné pohlednice: **Bydžov dne 18. 5. 1910 při srážce s kometou.**

Prosím, podívejte se!

Přírodně zajímavá místa našeho okresu

Naše země je zúrodňována dlouhé věky a navíc posledních sto let silně dochovaly jen poslední zbytky málo industrializace způsobilo, že se u nás narušené přírody, tam, kde člověk nemohl nebo se mu nevyplácelo ji využívat ve svůj prospěch. Poslední zbylá, relativně zachovalá místa, umožňují představu jak původně vypadala naše krajina. Dnes to jsou po přírodovědecké stránce velmi cenné lokality a proto byly vyhlášeny za chráněné rezervace k uchování původní flóry a fauny i k zachování původního rázu celého biotopu. Deset rezervací a jedna naučná stezka se nám nabízejí v okrese Hradec Králové k návštěvě pro každého milovníka přírody.

Bělečský písník je chráněné území od r. 1982 o rozloze 5,95 ha z toho je 1,84 ha výměra ochranného pásma. U obce Běleč nad Orlicí vedle silnice do Svinar, je starý písník částečně zaplavený vodou. V tůňkách vyrůstá velmi vzácný rdest dlouholistý. U periodických louží a na mokřinách rostou různé mechy a je tu největší výskyt masožravé rostliny rosnatky okrouhlisté ve Východočeském kraji. Na sušších místech rostou plavuňka zaplavovaná a plavuňka vidlačka. Žijí zde různé druhy žab, z nichž je nejvzácnější blatnice skvrnitá. Rovněž

Pokračování na str. 14

Pokračování na str. 13

tu hnízdí vodní ptáci, např. bekasina otavní a mnozí zpěvní ptáci.

Bludy jsou chráněným územím od r. 1982 o rozloze 4,76 ha v nejzápadnější části okresu na Chlumecku, na území bývalého Novobydžovského okresu, mezi významnými rozervacemi Žehuňský rybník a Žehuňská obora u obce Lovčice. Rozkládá se na lučnatém zvlněném svahu nad řekou Cidlinou. Je naležištěm suchomilných rostlinných společenstev a ohrožených druhů rostlin např. sasanka lesní, kamejka modronachová, ostřice michelova, pcháč bělohlavý, pcháč pannonský, hořeček brvitý, vemeník dvoulistý, dub pýřitý aj. V místě a blízkosti je několik desítek mravenišť. Na travnatých pláních a v sousední oboře se vyskytuje ve značném množství nejvzácnější z českých žab, teplomilný skokan štíhlý. V blízkém okolí hnízdí velké množství vodních i dravých ptáků a přímo v rezervaci např. ťuhýk malý. Při chůzi podél Žehuňské obory je často možné spatřit daňky a muflony.

Častovec je chráněným naležištěm od r. 1960 o rozloze 2,23 ha. Leží při červené turistické značce 1,5 km od Bělče n. O. na okraji velkého lesního komplexu Hradeckých lesů. V mírné prohlubni meandrovitého typu zaplavovaném spodní vodou, se místy vytvořila malá rašeliniště se vzácnou vodní květenou, jako např. ďáblík bahenní a tundrovými rostlinami, např. suchopýrem pochvatým, vlochyni, klikavou žoravinou, zábělníkem aj. V místě je 65 cm vysoké mraveniště. V rezervaci a blízkém okolí jsme zaznamenali 58 druhů ptáků z nich tu 49 hnízdí. Jsou to např. holub hřivnáč, pěnice slavíková i černohlavá a na jaře bývá na tahu zastižen dudek chocholatý a skřivan lesní. Důvodem ochrany je uchování rašeliniště se vzácnými chladnomilnými rostlinami.

Černá stráň je státní přírodní rezervace od r. 1956 o rozloze 11,46 ha, vzdálená po zelené a žluté turist. zn. asi 4 km od Nového Hradce Králové jihovýchodním směrem. V komolexu Hradeckých lesů představuje jeden ze zbytků původního smíšeného porostu tvořeného z větší části kyselou doubravou a buky, jilmy, javory, kleny, habry, lípami, smrky, jedlemi, borovicemi a modříny. Ačkoliv místo má jen cca 270 m. n. m. má s blízkým okolím hojně zástupců horské fauny — čolka horského, ještěrku živorodou, zmiji obecnou, a i další druhy obojživelníků a plazů, např. rosničku zelenou i vzácnou ropuchu krátkonohou. Je zajímavé, že tu žijí společně všechny tři druhy našich čolků což je jistá vzácnost. Obdobně jako u REZ Častovec zde žije velké množství ptáků např. lejsek šedý a bělokrký, na tahu i černý, všechny tři druhy budníčků, králíček obecný i ohnivý, všech pět druhů sýkor, křivka obecná, ořešník kropenatý, hýl obecný a zastižen byl i hýl rudý. Důvodem ochrany je uchování typického starého porostu Východolabské tabule.

Hořiněvská bažantnice je státní př. rez. již od r. 1933 o rozloze 21,02 ha a leží přímo u obce Hořiněves. Dubohabrový a na vlhkých místech lužní les představuje charakteristickou ukázku přirozených lesů na polabských spraších s bohatým výskytem typické květeny, jako konvalinkou vonnou, ptačincem velkokvětým, a dále bršlice kozí noha, netýkavka nedůtklivá, hrachor lecha i černý, úpolín evropský a další. V místě a přímém okolí jsme zaznamenali 70 druhů ptáků z nichž tu 55 druhů hnízdí, např. krutihlav obecný, pěnice hnědokřídlá, černohlavá a pokřovní, rehek zahradní, dlask tlustozobí a další. Důvodem ochrany je zachování druhové skladby přirozeného biotypu lesa východního Polabí. (REZ leží v pásmu proslulého bojiště z r. 1866 nedaleko Chlumu).

Na bahně je rovněž stará st. přír. rez. od r. 1933 o rozloze 3,60 ha, leží 1 km sev. záp. od Bělče n. O. při zel. tur. zn. vedoucí do Blešna. V lučnatém terénu mezi starými rameny mendrující neregulované Orlice leží tato nenápadná rezervace. Tvoří otevřenou malou bažinu a zbytek slatinné březové olšiny s porostem velmi vzácné květeny. Roste zde hojně ďáblík, v tůních se vyskytuje řezan pilolistý, vachta trojlistá a j. REZ navštěvují konipasové a bahňáci, nedaleko na štěrkových náplavách Orlice hnízdí kulík říční. Důvodem ochrany je uchování významného rostlinstva slatin typického pro dolní partie Poorličí.

Polabiny jsou chráněné území od r. 1982 o rozloze 1,83 ha leží na katastru obce Opatovice n. L. a zčásti Vysoké n. L. Mrtvé rameno Labe s přilehlým okolím tvoří zajímavý komplex. Mezi pastvinami leží močálovité rameno se skalnatými břehy a lesním porostem. Roste tu stuhlík žlutý, růžkatec ponořený, rdest, okřehek, vodaňka žabí aj. V pobřežních houštinách a okolních hájích podél Labe hnízdí hojně ptáků, např. moudivláček lužní se svými zajímavými hnízdy visícími ve větvoví. Zalétá sem ledňáček, volavka popelavá a v zimě na blízké Labe tisíce běžných i vzácných kachen a jiného stěhovavého vodního ptactva.

Sítovka je státní přírodní rezervace od r. 1960 o výměře 8,14 ha a rozšířená v r. 1982 o další 6,42 ha v hloubi Novohradských lesů v blízském sousedství REZ Černá stráň při zelené a žluté tur. zn. z Nov. Hradce Králové. Místy představuje poslední zbytky původních lesních porostů s charakteristickým ekotypem borovice lesní, dubem letním, habrem, lípou srdčitou a vtroušeným smrkem, s hojností porostu a vzácných bylinných druhů. V místě a blízkém okolí žijí opět všechny druhy zástupců našich horských a podhorských obojživelníků a plazů. U ptačích populací je to obdobné jako u ostatních rezervací tohoto lesního komplexu. Zalétá sem dosti pravidelně v tomto polesí hnízdící čáp černj, občas lelek lesní. V rezervaci a blízkém okolí hnízdí jestřáb lesní, včelojed lesní, káně lesní a také sovy. Důvodem ochrany je uchování původního smíšeného lesa na křídových slínech. Zachování tohoto porostu má význam i pro sklizeň semene z dochovaných borovic zdejšího původu.

Trotina je chráněným územím od r. 1982 o výměře 9,67 ha, z toho činí vodní plocha 4,53 ha a ochranné pásmo má 19,97 ha. Místo leží nedaleko obce Lochenice na soutoku Labe a Trotinky. Představuje zbytek starého říčního koryta s původními pobřežními porosty a vodním rostlinstvem. Na části pobřeží je přirozený lužní les. Slepé rameno je bohaté na vodní rostliny, které se již dnes v okolních labských tůních nevyskytují, jako stulík, rdest kadeřavý, lakušník, růžkatec ponořený aj. Husté pobřežní křoviny jsou útočištěm drobné zvěře a množství zpěvného ptactva. Zde a v okolí hnízdí poměrně hojně puštík obecný, kalous ušatý i sova pálená a díky vyvěšeným budkám je hojná poštolka. V zimním období sem občas zalétá dřemlík tundrový.

U císařské studánky — místo je státní rezervací od r. 1933 a znovu obnovené v r. 1960 o rozloze 1,27 ha. Je vzdálená po zelené tur. zn. asi 2,5 km od Nového Hradce Králové směrem do nitra Hradeckých lesů. V okolí zděné studánky a pomníku myslivců se zachoval zbytek starého smíšeného porostu tvořeného převážně dubem a borovicí s příměsí habru, buku, smrku, jedle a bříz. Na slatinné loučce je olšový porost na pleistocenních naplavených štěrkopíscích. V místě a okolí je obdobné množství a skladba ptačích obyvatel jako v ostatních rezervacích tohoto lesního komplexu. Důvodem zřízení této rezervace je uchování typického lesního porostu Holické tabule.

K seznamu chráněných míst připojujeme i **Naučnou přírodovědnou stezku** Krajského domu pionýrů a mládeže. Má délku 3 km s 12 zastávkami a tabulemi s odborným textem. Okružní trasa začíná v pionýrském táboře a vede malebným okolím Bělečského rybníka kolem rybníka, na poloostrov a lesem zpět, dvakrát i přes menší mokřiny po hatích (povalech).

Místo má řadu možností pěkných procházek či dává možnost celodenní nenáročné túry s návštěvou řady popsaných rezervací. Je možné vyjít od konečné stanice trolejbusu č. 2 z Nového Hradce Kr. po zelené tur. zn. k REZ U císařské studánky a dále k turist. rozcestníku u Křivé lípy, odtud po žluté tur. zn. kREZ Sítovka a Černá stráň, pěknému lesnímu rybníku Výskyt a dále po červené tur. zn. k turist. rozcestníku ke žluté zn. a po ní k hájovně a kiosku, odkud je asi 50 m k poinýrskému táboru kde je začátek naučné stezky. Celá trasa vede hlubokým lesem. Dále je možné odejet z Bělče n. O. linkou ČSAD 56060 k nádraží do Hradce K. či trasu dokončit pěšky a to od rybníka po

Dokončení na str. 16

Naší matriky

NAROZENÍ

dodatek

22. 1. **Pavel Vízek,**
Nový Bydžov, U plovárny 1416

od 15. 4. 1985 — 30. 8. 1985

15. 4. **Monika Šádová,**
N. Bydžov, J. Fučíka 895
23. 4. **Martina Schnábelová,**
Nový Bydžov, U plovárny 1415
25. 4. **Veronika Nezbedová,**
Starý Bydžov-Stará Skřeněř 23
1. 5. **Michal Schovanec,**
Nový Bydžov, ČSA 1556
8. 5. **Michala Rosůlková,**
N. Bydžov - Chudonice 18
11. 5. **Lukáš Provazník,**
N. Bydžov - St. Bydžov 66
15. 5. **Martina Černá,**
Nový Bydžov, Husova 1230
15. 5. **Michaela Vlášková,**
N. Bydžov, Deylova 1859
20. 5. **Kamel Čeřovský,**
N. Bydžov - Dr. Ezopa 1689
22. 5. **Lucie Rajmanová,**
N. Bydžov - Na svépomoci 185
23. 5. **Vendula Paclíková,**
N. Bydžov - Sloupno 124
24. 5. **Martin Pour,**
Nový Bydžov, Tyršova 159
25. 5. **Pavla Štefanová,**
Markéta Štefanová,
N. Bydžov, Revoluční 18
28. 5. **Marek Ullman,**
N. Bydžov - Zábědov 89
30. 5. **Aneta Raichová,**
N. Bydžov, Sukova 645
5. 6. **Lucie Seidlová,**
N. Bydžov, U plovárny 1416
8. 6. **Milan Dušek,**
N. Bydžov - Chudonice 94
10. 6. **Monika Demeterová,**
N. Bydžov, Jungmannova 1452
11. 6. **Jiří Sejkora,**
N. Bydžov - Zachrašťany 74
12. 6. **Gabriela Macháčková,**
N. Bydžov, Mánesova 275
13. 6. **Filip Barna,**
N. Bydžov - Sloupno 162
14. 6. **Ondřej Mádl,**
N. Bydžov - Metličany 1105
15. 6. **Ondřej Pánek,**
N. Bydžov, Sukova 368
15. 6. **Ondřej Valenta,**
N. Bydžov, Osecká 435
15. 6. **Jan Kubánek,**
N. Bydžov, Smetanova 1188
25. 6. **Jan Kučera,**
N. Bydžov, Sukova 388
25. 6. **Zdeňka Rudolfová,**
N. Bydžov, J. Fučíka 769
1. 7. **Radek Zmítko,**
N. Bydžov, Lidická 842
4. 7. **Petra Beranová,**
N. Bydžov - Chudonice 24
7. 7. **Martin Pochop,**
N. Bydžov, Dukelská 1133
23. 7. **Filip Schovánek,**
N. Bydžov, Riegrova 1572
25. 7. **Martina Pavelková,**
N. Bydžov, B. Němcové 518
29. 7. **Jiří Ornst,**
N. Bydžov, Dvořákova 477
30. 7. **Martin Holek,**
N. Bydžov, Dr. Vojtěcha 438
30. 7. **Lukáš Hladík,**
N. Bydžov - Zachrašťany 78
1. 8. **Kristiana Hradecká,**
N. Bydžov, J. E. Purkyně 1482
3. 8. **Tomáš Novák,**
N. Bydžov - Skochovice 85
3. 8. **Martin Pižl,**
N. Bydžov, Merendní 1885
11. 8. **Pavlína Němcová,**
N. Bydžov, J. Nerudy 1758
13. 8. **Lukáš Gruber,**
N. Bydžov, Dukelská 995
18. 8. **Pavel Zámiš,**
N. Bydžov - Metličany 1084
23. 8. **Darek Dostálek,**
N. Bydžov, Dr. Ezopa 1687
30. 8. **Radek Louda,**
N. Bydžov - Vysočany 12

SŇATKY

od 1. 6. 1985 — 31. 8. 1985

1. 6. **Jiří Štefan,**
Nový Bydžov - Chudonice 94
Jana Svěcená,
N. Bydžov, Třebízského 948
1. 6. **Vlastimil Jánský,**
Smidary - Červeněves 81
Jarmila Kofránková,
N. Bydžov - Lužec n. C. 102
6. 6. **Oldřich Žila,**
N. Bydžov, Dr. Ezopa 1688
Alice Drdová,
Praha 10 - Záběhlice
8. 6. **Václav Hladík,**
N. Bydžov - Zábědov 1
Venuše Picková,
N. Bydžov - Zábědov 47
8. 6. **Lubomír Martinek,**
Chlumec n. C. 3/IV.
Vladimíra Veselá,
N. Bydžov, Husova 1172
15. 6. **Roman Štadlmajer,**
Nový Bydžov - Chudonice
Vladimíra Nováková,
H. Králové, Selicharova 1293
15. 6. **Vladimír Řehořek,**
N. Bydžov, Jungmannova 1844
Romana Klozová,
N. Bydžov, Dukelská 993
15. 6. **Ladislav Třasák,**
Nový Bydžov, Nová 1947
Hana Hlubučková,
N. Bydžov, K. J. Erbena
15. 6. **Otakar Horák,**
N. Bydžov, Dukelská 1400
Eliška Chrtková,
Úbislavice 95
22. 6. **František Vosáhlo,**
N. Bydžov, Fučíkova 893
Iva Šenková,
Havl. Brod, Havlíčkova 2237
22. 6. **Václav Bělík,**
N. Bydžov - Lužec n. C. 74
Jiřina Krejčová,
Slatiny 132
22. 6. **Petr Šmidrkal,**
Prasek 87
Renata Palečková,
Nový Bydžov, ČSA 1445
29. 6. **Miroslav Sehnoutka,**
N. Bydžov, J. Fučíka 892
Jiřina Kociánová,
Smidary 328
29. 6. **Jan Šteflík,**
Trutnov, Jihoslovanská 32/18
Iva Čapková,
N. Bydžov - Sloupno 106
29. 6. **Petr Gracík,**
Smidary - Chotělice 128
Jana Novotná,
N. Bydžov - Sloupno 201
29. 6. **Jaroslav Jor,**
Vinary 17
Dana Bártová,
N. Bydžov - Lužec n. C. 134
29. 6. **Petr Slavík,**
N. Bydžov - Zábědov 17
Milana Džudžová,
N. Bydžov, Na Šarlejích 96
5. 7. **Luděk Lakatoš,**
N. Bydžov, U jatek 795
Ivana Mikasová,
N. Bydžov, Mánesova 278
6. 7. **Petr Hladík,**
N. Bydžov - Lužec n. C. 61
Blanka Purmová,
Smidary - Křičov 15
6. 7. **Ladislav Divíšek,**
N. Bydžov, Otmarka 359
Ladislava Gaberlová,
N. Bydžov, Komenského 28
6. 7. **Ing. Otakar Beneš,**
N. Bydžov, Dvořákova 468
MUDr. Jindřiška Trganová,
H. Králové, Leningradská 258
6. 7. **Milan Štoček,**
N. Bydžov, Nerudova 1692
Lenka Šebková,
Skřivany, Tovární 87
6. 7. **Richard Devátý,**
N. Bydžov - Metličany 1063
Naděžda Nedvědová,
Chlumec n. C. 581
12. 7. **Petr Doležal,**
Chrudim, Husova 786
Iva Doležalová,
N. Bydžov, P. Bezruče 547
20. 7. **Marcel Dušek,**
N. Bydžov, J. Fučíka 903
Kateřina Panochová,
N. Bydžov, Na svépomoci 194
27. 7. **Pavel Svatoš,**
Beroun 2, Třída míru 1142
Jaroslava Bártová,
N. Bydžov - Lužec n. C. 134
27. 7. **Václav Ondráček,**
N. Bydžov - Starý Bydžov 35
Jana Šindelářová,
N. Bydžov - St. Bydžov 66
10. 8. **Jaromír Hruška,**
N. Bydžov, U jatek 916
Olga Horáčková,
Králíky - Řehoty 23
10. 8. **Jiří Kořínek,**
N. Bydžov, U jatek 905
Ivana Matoušková,
Mlékosrby 58
17. 8. **Pavel Krois,**
N. Bydžov, Turkova 1343
Jana Maturová,
N. Bydžov, Klicperova 716
24. 8. **Jaroslav Pařízek,**
Městec Králové 32
Jana Pšeničková,
N. Bydžov - Skochovice 15
31. 8. **Roman Pavlas,**
Praha 3 - V zahrádkách 50
Eva Štajerová,
N. Bydžov, Brigádníků 866
31. 8. **Vladimír Kafka,**
Skřivany 139
Helena Poláková,
N. Bydžov - Zábědov 65

Pokračování na str. 16

ZLATÁ SVATBA

20. 2. **František a Zdeňka Spudichovi,** Nový Bydžov, 28. října 1644
6. 7. **František a Božena Kaválkovi,** Nový Bydžov, Na Bělidle 742

ÚMRTÍ

od 26. 4. — 31. 8. 1985

26. 4.	Marie Rychterová	65 let
27. 4.	Marie Janderová	78 let
27. 4.	Božena Maturová	65 let
28. 4.	Ladislav Kouba	72 let
2. 5.	Anežka Žitná	80 let
4. 5.	Ludmila Nedvědová	74 let
5. 5.	Karolína Jandová	91 let
6. 5.	František Vlk	70 let
7. 5.	Václav Linnder	74 let
7. 5.	Miroslav Kořínek	65 let
11. 5.	Miroslav Čihák	70 let
12. 5.	Anna Kavková	82 let
12. 5.	Marie Vančurová	79 let
16. 5.	Anna Boudová	78 let
21. 5.	Helena Dolejšová	67 let
23. 5.	Jindřich Škarýdko	30 let
24. 5.	František Vecko	74 let
28. 5.	Marie Sýkorová	66 let
31. 5.	Anna Pořízková	78 let
1. 6.	Jan Nosek	73 let
3. 6.	Jaroslava Kleplová	58 let
9. 6.	Antonie Košťálová	85 let
9. 6.	Josef Štajer	76 let
20. 6.	Josef Zima	73 let
29. 6.	Františka Sedláková	73 let
3. 7.	Marie Valášková	47 let
11. 7.	František Lhoták	72 let
14. 7.	Roman Škarýdko	21 let
15. 7.	Marie Spejchalová	58 let
25. 7.	Věra Kočková	67 let
27. 7.	Karel Pour	73 let
28. 7.	Josef Marek	80 let
30. 7.	Pavel Matura	70 let
30. 7.	Božena Faltusová	79 let
31. 7.	Marie Koudelková	40 let
31. 7.	Rudolf Koudelka	43 let
6. 8.	Josefa Hladká	71 let
7. 8.	Marie Andresová	85 let
10. 8.	Jan Jurička	72 let
19. 8.	Václav Vokál	79 let
22. 8.	Marie Klozová	77 let
24. 8.	Božena Nepokojová	84 let
31. 8.	Jiří Matějec	68 let

Dokončení ze str. 14

Rezervace BLUDY

červené tur. zn. kde hned za obcí Běleč je REZ Bělečský písník a od ní je asi 500 m po zelené tur. zn. REZ Na bahně, a zpět. Dále je možné pokračovat po červené tur. zn. k nedaleké REZ Častovec a dále ke koupališti Stříbrný rybník a ke stanici měst. autobusu č. 17, nebo lze pokračovat podél okraje lesa do Hradce Králové Malšovic ke stanici trolejbusu č. 7. Celá pěší trasa je dlouhá asi 20 km. Je samozřejmě možné jí otočit a zakončit na konečné trolejbusu č. 2 nedaleko nehlídaného avšak oblíbeného koupaliště v lesním rybníku Bířička s písečnou pláží. (Rybník byl vybudován Pernštejny v letech 1499 — 1560).

K.+R. Rozínkovi a M. Dusík

Zpravodaj chválí 1 OV č. 11

Za dobrou práci na budování chodníků

TVORBA
provozovna v Novém Bydžově
přijme
ŠVADLENU
nevyučenou zapracujeme

Informace na tel. 23192
- vedoucí provozovny
výroba péřových přikrývek.

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově, nepravidelně. Řídí redakční rada. Odpovědný redaktor PhDr. Jiří Malina. Adresa redakce: MěKS, Revoluční ul. 774, 504 01 Nový Bydžov, tel. 23413.

Povoleno OK ONV v Hradci Králové pod čj. 218/72. Tisknou Východočeské tiskárny n. p. v Novém Bydžově. Náklad 2 000 výtisků. Mimobydžovským zájemcům zasíláme časopis poštou po zaplacení předplatného 24 Kčs.

Uzávěrka příštího čísla 30. listopadu 1985.